

Undersøkelse om SEKSUELL TRAKASSERING I BOKBRANSJEN

DEN NORSKE
FORLEGGERFORENING

Tekstallianse

NORSK FAGLITTERÆR
FORFATTER- OG
OVERSETTERFORENING

Informasjon om undersøkelsen

Feltperiode: 07. – 21.12 2020

Antall intervju: 1951

Målgruppe: Alle ansatte i bokbransjen

Metode: Utsendelse av spørreskjema på link til følgende medlemsregistre:

- Den Norske Forleggerforening
- Norsk Forfattersentrum
- Den norske Forfatterforening
- Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening
- Bokhandlerforeningen
- Forfatterforbundet
- Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere
- Norsk oversetterforening
- Dramatikerforbundet
- Tekstallianse

Norsk Oversetterforening

Tekstallianse

Informasjon om undersøkelsen

- Undersøkelsen er gjennomført anonymt
 - Ved deling av link til skjema fra.
 - Den Norske Forleggerforening , Norsk Forfattersentrum, Den norske Forfatterforening, Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening , Bokhandlerforeningen, Forfatterforbundet, Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere Norsk oversetterforening, Dramatikerforbundet, Tekstallianse
- Det foreligger ikke overordnet svarprosent for undersøkelsen.
- Resultatene kan ikke knyttes til enkeltpersoner eller enkeltbedrifter.
- Resultatene i rapporten er brutt ned på følgende bakgrunnsvariabler:
 - Kjønn
 - Alder
 - Ansiennitet
 - Stilling
 - Arbeidsforhold
- Resultatene er uvektet.
 - Siden totalpopulasjonen er ukjent (dvs. alle ansatte i inkluderte organisasjoner), er resultatene ikke vektet.
 - Respondentene ble purret en gang – siden man ikke kunne registrere hvem som allerede hadde svart, ble påminnelse sendt til samtlige inviterte respondenter
- Den Norske Forleggerforeningen har forestått undersøkelsen på vegne av bokbransjen og har vært Ipsos samarbeidspartner og har koordinert gjennomføringen av undersøkelsen med de andre foreningene

DEN NORSKE
FORLEGGERFORENING

Tekstallianse

Kommentar til to av spørsmålene som er stilt

Selvdefinering

Spm: Har du, i norsk bokbransje, i løpet av de siste to årene, blitt utsatt for seksuell trakassering eller overgrep på jobb eller i andre sammenhenger der kolleger har vært samlet (fester, kurs e.l.)?

- ✓ Sier ikke noe om type eller frekvens på handlinger.
- ✓ Det er opp til respondenten selv å definere om opplevelsene er av en slik karakter.
- ✓ En subjektive tilnærming hvor personlighet, emosjonelle og kognitive faktorer kan spille inn.

Bergenskalaen

Spm: Hvor mange ganger i løpet av de siste to årene har du blitt utsatt for følgende på jobb eller i andre sammenhenger hvor kolleger har vært samlet:

- ✓ Operasjonalisering av begreper gjennom ulike former for atferd som kan oppleves som seksuell trakassering
- ✓ En mer objektiv tilnærmelse
- ✓ Skalaen fanger opp frekvens på ulik adferd
- ✓ Medfører at man kan få opp videre spørsmål om opplevelse av seksuell trakassering selv om man i det foregående spørsmålet selv ikke definerte seg inn i dette segmentet. Eks: En større andel menn blant de som svarer «vet ikke» eller «ønsker ikke å svare» kan komme av at man ikke anser seg som seksuelt trakassert selv om man har vært utsatt for en eller flere former for atferd inkludert i skalaen.
- ✓ Tidsramme: siste to år. Vi antok at nedstengningen av samfunnet grunnet Coronapandemien kan ha hatt betydelig påvirkning for omfanget av seksuell trakassering i bokbransjen. For å avdekke dette spørres det i tillegg også om hendelser har funnet sted i løpet av siste 6 måneder og foregående seks måneder

DEN NORSKE
FORLEGGERFORENING

Tekstallianse

Innledende informasjon gitt til respondentene

DEN NORSKE
FORLEGGERFORENING

Tekstallianse

NORSK FAGLITTERÆR
FORFATTER- OG
OVERSETTERFORENING

I denne undersøkelsen ønsker vi å kartlegge omfanget av uønsket seksuell oppmerksomhet, trakassering eller overgrep i norsk bokbransje.

VIKTIG: Spørsmålene refererer til hendelser i jobbsammenheng: Jobbsammenheng defineres her videre enn i tradisjonell forstand. Det kan være på arbeidsplassen din, på kontor eller hjemmekontor, ute på oppdrag, i kraft av et verv, på festival, turné, i forbindelse med arrangement eller møter, middager og andre sosiale sammenhenger i forbindelse med jobb eller oppdrag, uavhengig av om krenkelsen har skjedd fysisk, verbalt eller via digitale medier.

Undersøkelsen søker å kartlegge det nøyaktige omfanget av slike hendelser i vår bransje. Derfor er det viktig at du svarer uavhengig av om du selv har opplevd seksuell trakassering eller ikke.

I bokbransjen møtes mange med ulike roller i profesjonell sammenheng. Vi benytter derfor begrepet «bransjekolleger» flere steder i undersøkelsen. Dette brukes for å dekke flest mulig av de man samhandler med profesjonelt (f.eks: for en forfatter kan det være en oversetter, en redaktør, en bibliotekar du møter på turné, eller en annen forfatter).

DEN NORSKE
FORLEGGERFORENING

Tekstallianse

Hvem har besvart undersøkelsen

DEN NORSKE
FORLEGGERFORENING

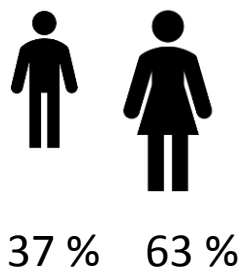

Tekstallianse

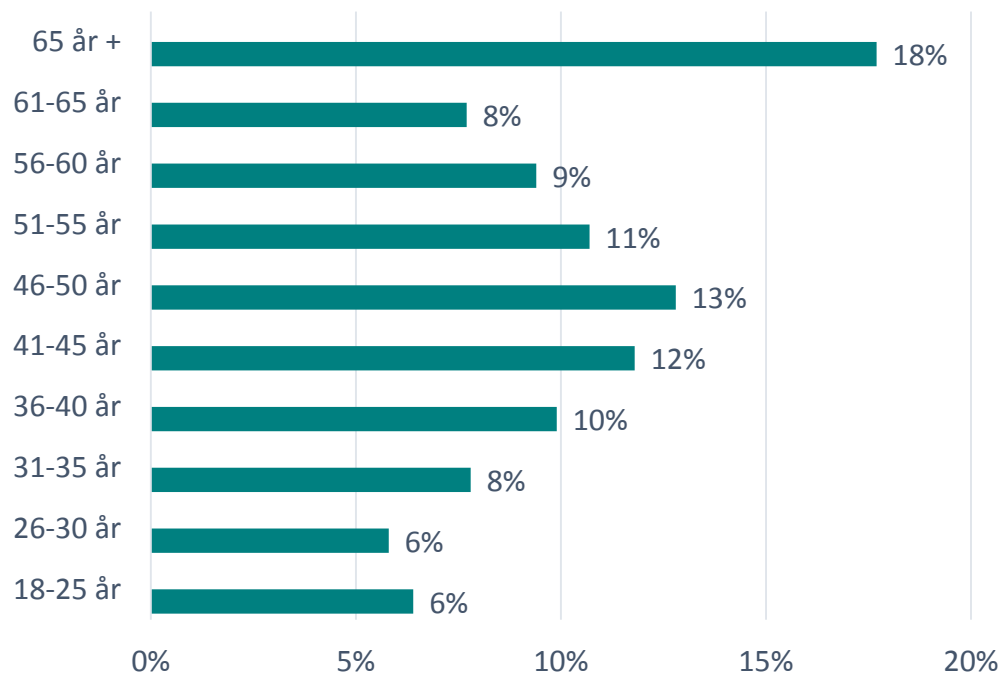

Hvem har besvart undersøkelsen?

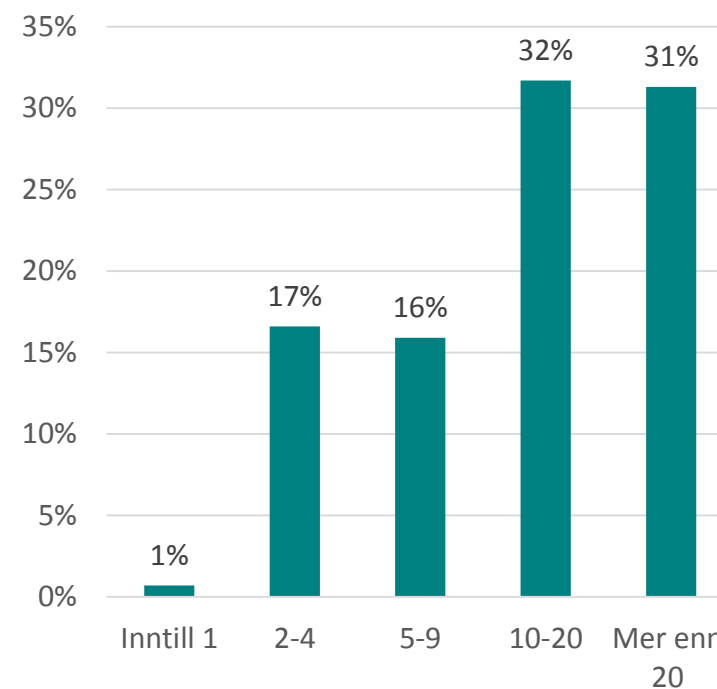
KJØNN

ALDER

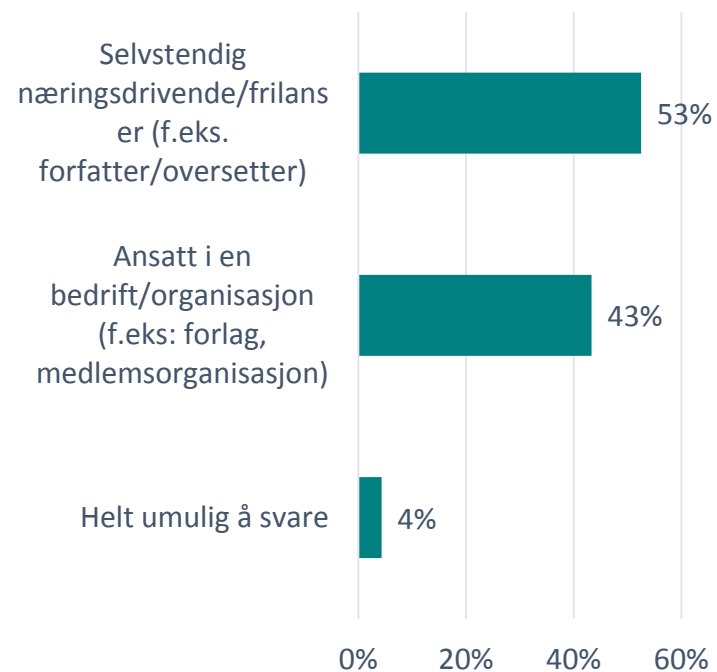

ANTALL ÅR I BRANSJEN

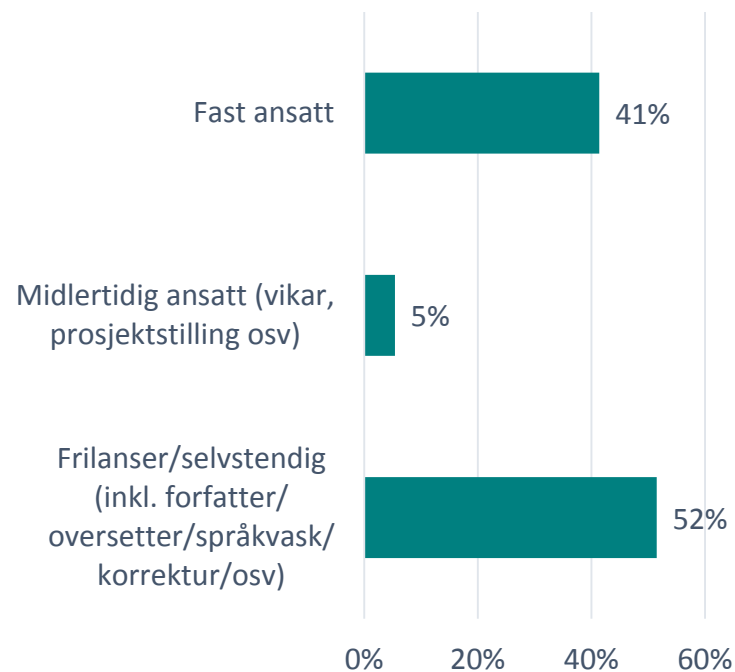

Hvem har besvart undersøkelsen?

BRANSJETILKNYTNING

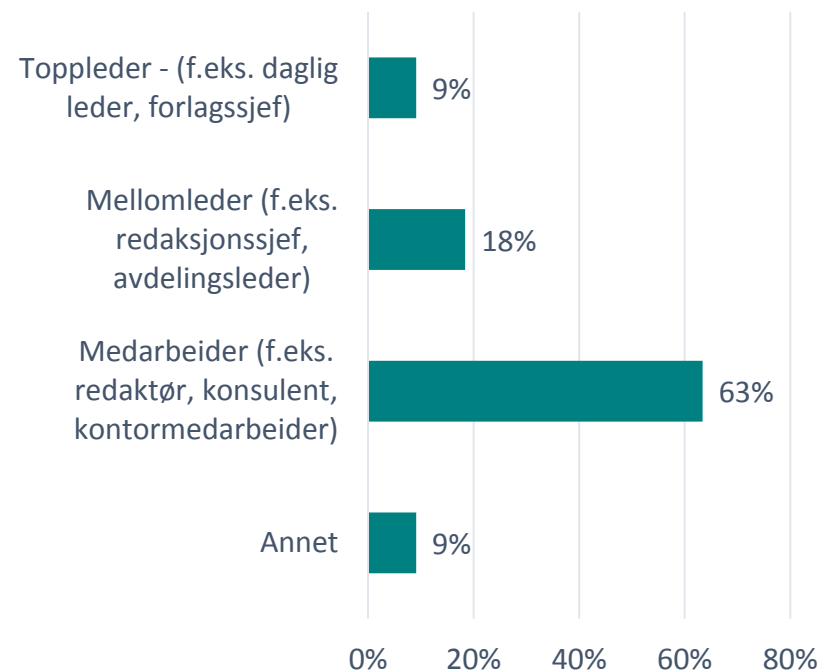

ARBEIDSFORHOLD

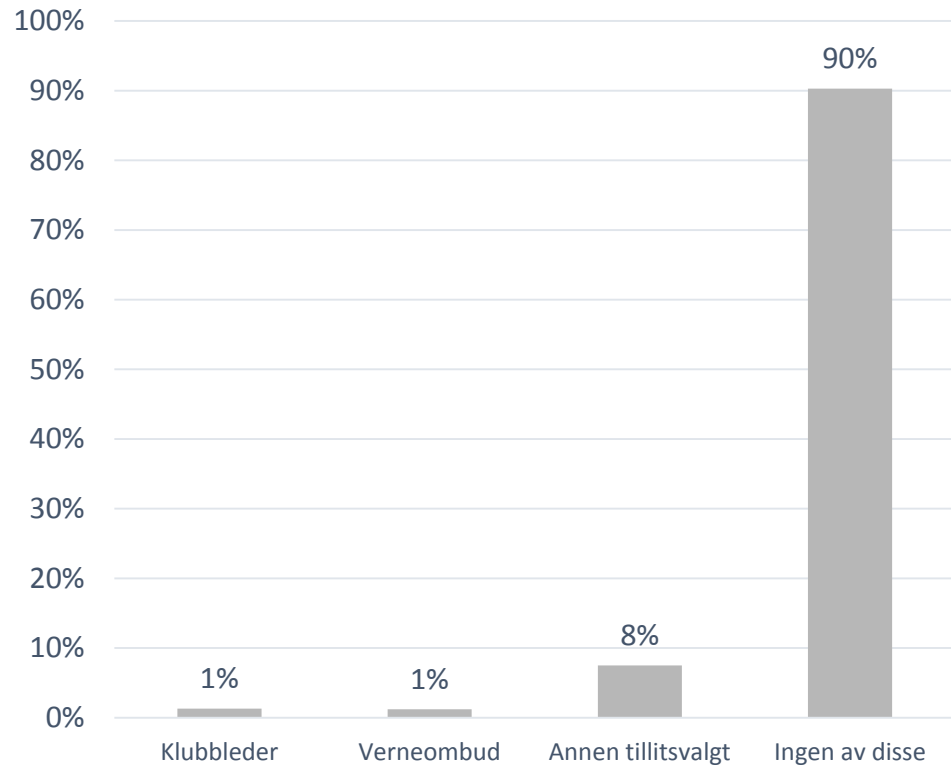
STILLINGSTYPE

Filter: Ansatt i bedrift/organisasjon

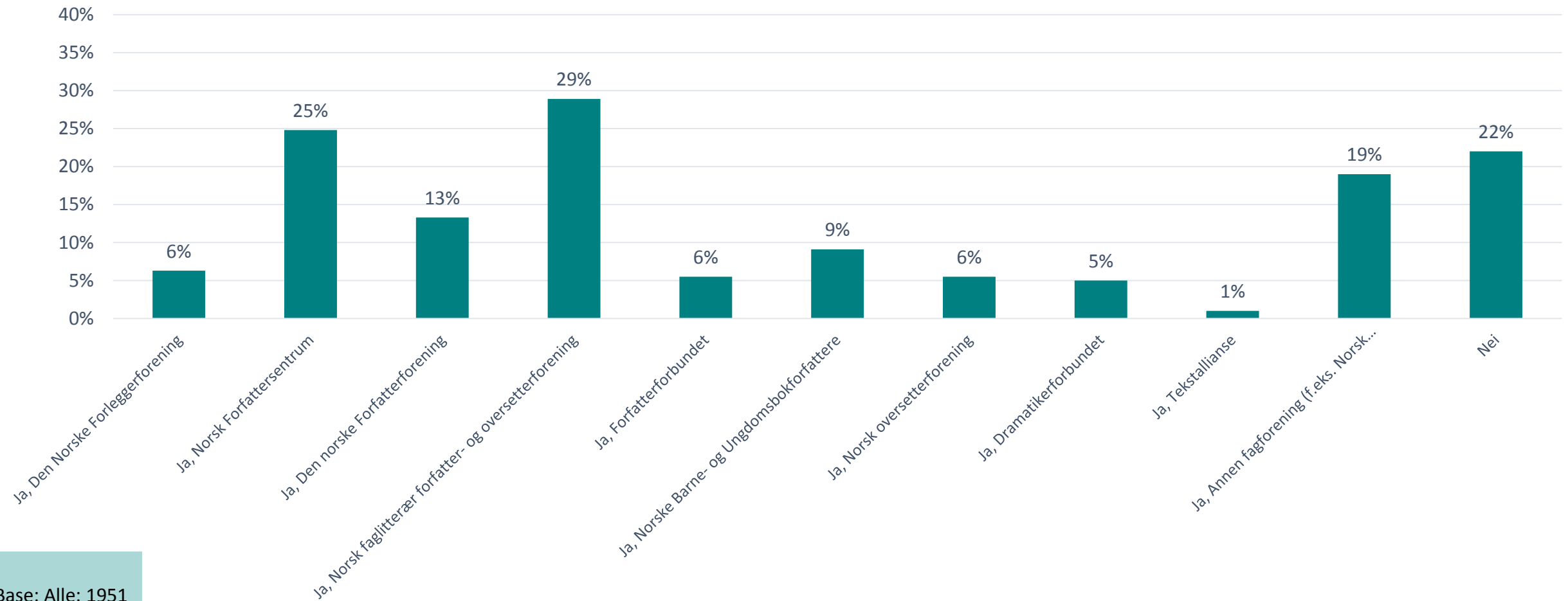
Hvem har besvart undersøkelsen?

HAR DU NOEN FØLGENDE VERV?

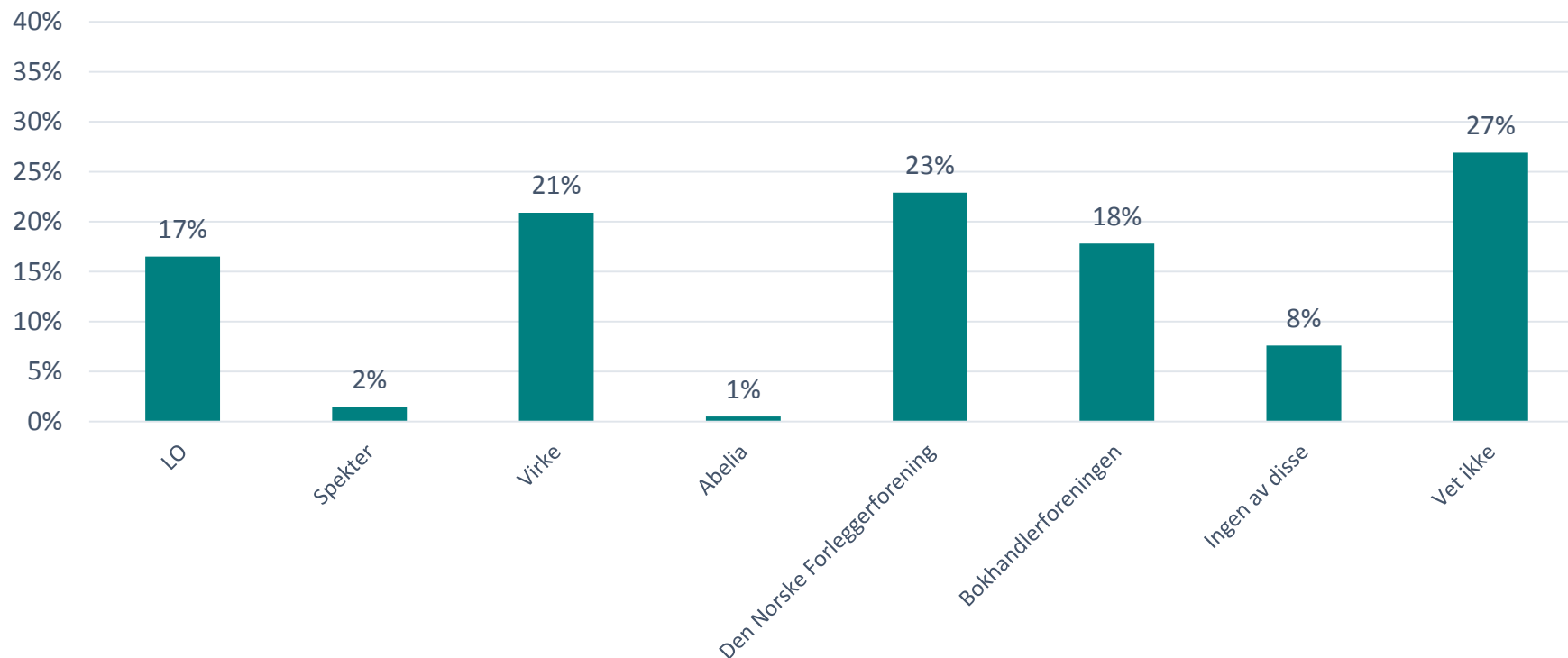
Hvem har besvart undersøkelsen?

TILKNYTNING TIL FORENINGER

Hvem har besvart undersøkelsen?

HVILKE AV FØLGENDE FORENINGER ER DIN BEDRIFT/ARBEIDSGIVER MEDLEM AV?

SELVOPPLEVD SISTE TO ÅR

DEN NORSKE
FORLEGGERFORENING

NORSK
FORFATTERSENTRUM

Norsk Oversetterforening

Bokhandler-
foreningen

Tekstallianse

Den norske
Forfatterforening

DRAMATIKERFORBUNDET

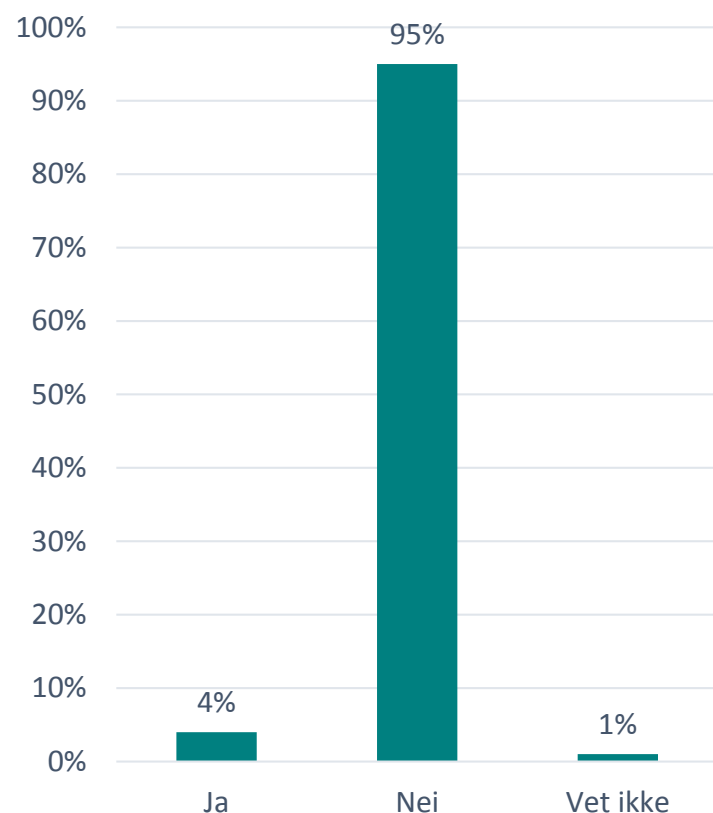

NORSK FAGLITTERÆR
FORFATTER- OG
OVERSETTERFORENING

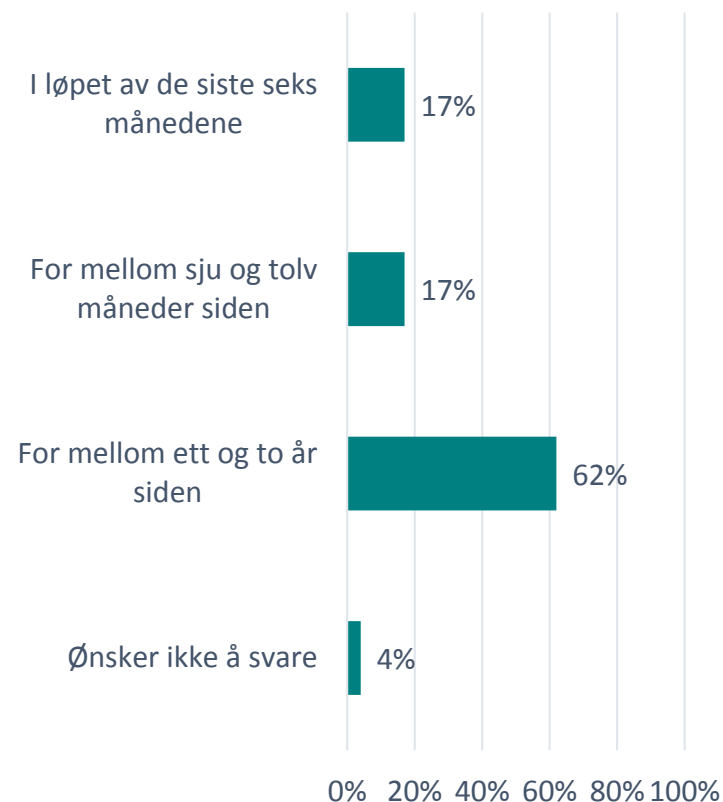
forfatterforbundet
forbundsforening for norske forfattere

4 % i bokbransjen har blitt utsatt for seksuell trakassering siste 2 år

4% svarer at de, i løpet av siste to år har blitt utsatt for seksuell trakassering eller overgrep på jobb eller i andre sammenhenger der kolleger har vært samlet.
(Ingen definisjon på seksuell trakassering er gitt i spørsmålsteksten.)

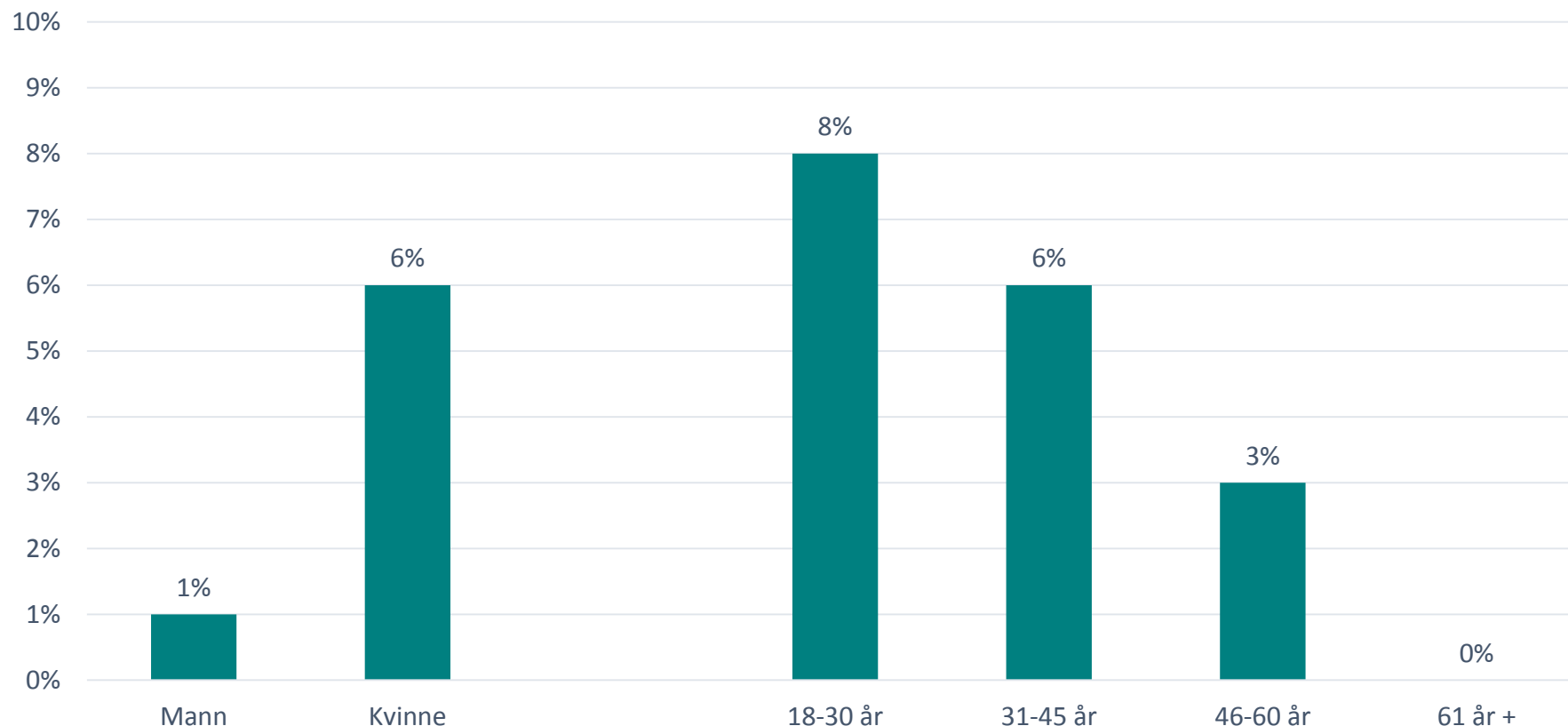
Nedstengningen av samfunnet samt smitteverntiltak under Coronapandemien har kraftig bremset forekomsten av seksuell trakassering.
Nesten to tredjedeler av dem som har rapportert om seksuell trakassering siste to år, tidfester at siste hendelse skjedde for mellom ett og to år siden, altså i tiden før nedstengingen.

Har du, i norsk bokbransje, i løpet av de siste to årene, blitt utsatt for seksuell trakassering eller overgrep på jobb eller i andre sammenhenger der bransjekolleger har vært samlet (fester, kurs e.l.)? Base: Alle: 1951

Filter: ja
Når var siste gang du ble utsatt for seksuell trakassering eller overgrep?

Det er i overveldende grad kvinner og unge som har blitt utsatt for seksuell trakassering

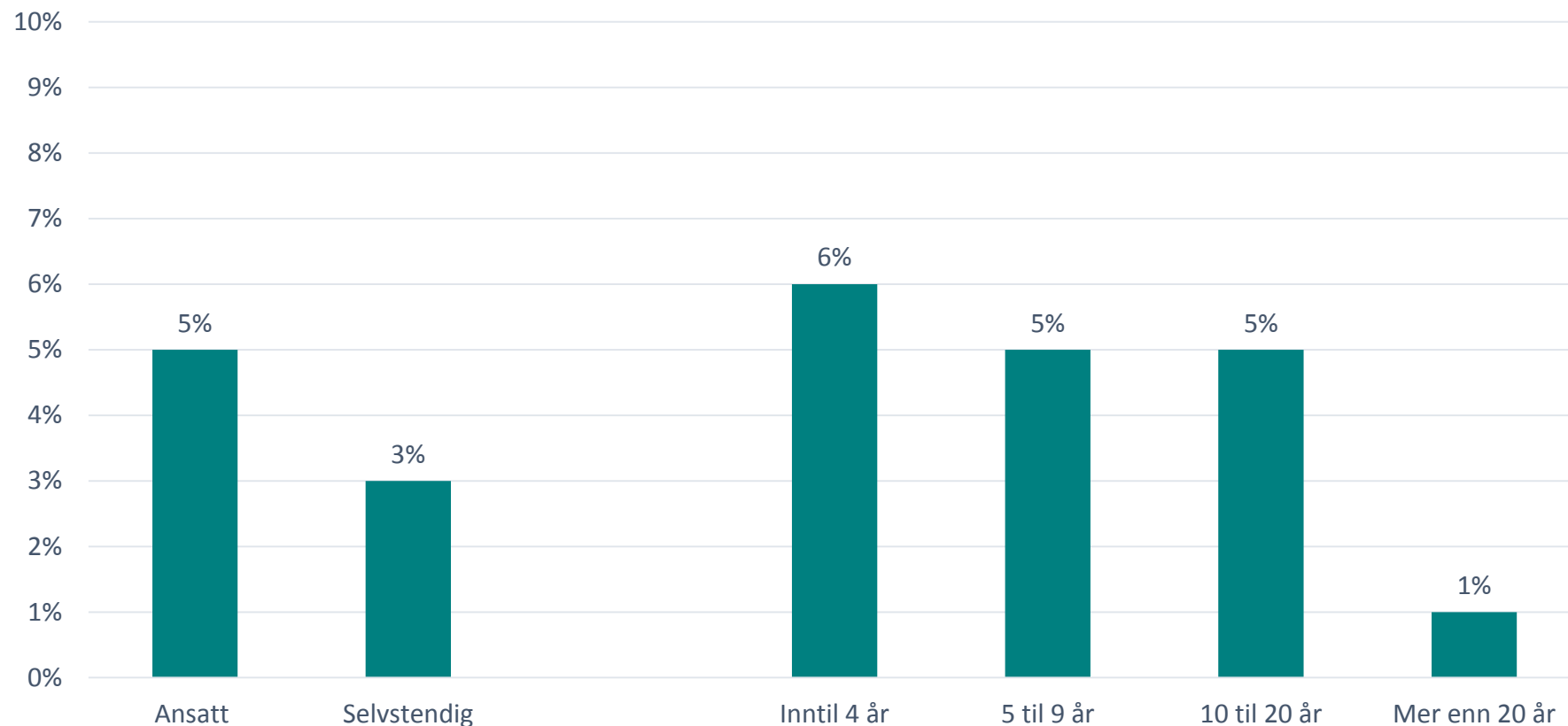
«Kun» 1% blant menn, mot 6% blant kvinner har blitt utsatt.

Aldersmessig er det i først og fremst de under 45 år som har opplevd overgrep.

Ser man på kjønn og alder samlet, får vi som hovedregel at det er yngre kvinner som blir utsatt for seksuell trakassering.

Har du, i norsk bokbransje, i løpet av de siste to årene, blitt utsatt for seksuell trakassering eller overgrep på jobb eller i andre sammenhenger der bransjekolleger har vært samlet (fester, kurs e.l.)? Base: Alle: 1951

Langt flere ansatte (5%) enn selvstendige (3%) har rapportert om seksuell trakassering eller overgrep siste to år

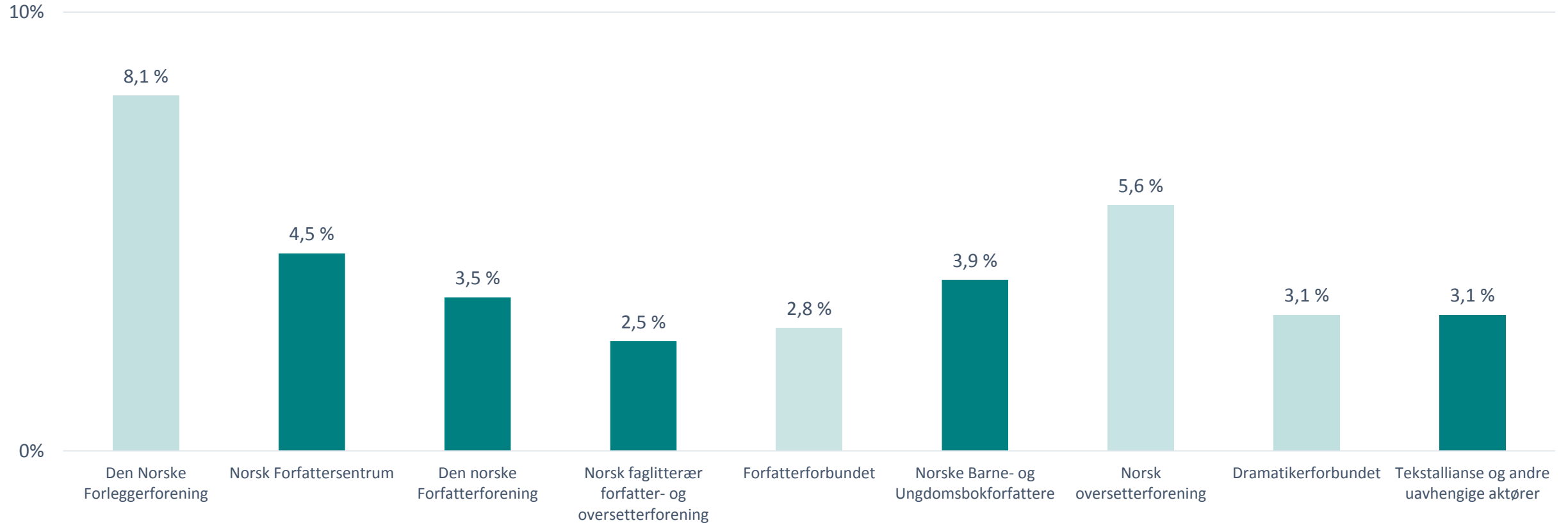
Ansiennitetsmessig
fordeler dette seg jevnt

Kun de med ansiennitet
over 20 år har lite
forekomst av seksuell
trakassering.
I denne gruppen vil det
naturlig være en stor
andel med høyere alder

Har du, i norsk bokbransje, i løpet av de siste to årene, blitt utsatt for seksuell trakassering eller overgrep på jobb eller i andre sammenhenger der bransjekolleger har vært samlet (fester, kurs e.l.)? JA Base: Alle: 1951

Vi viser også her fordelingen i forhold til medlemskap i ulike foreninger

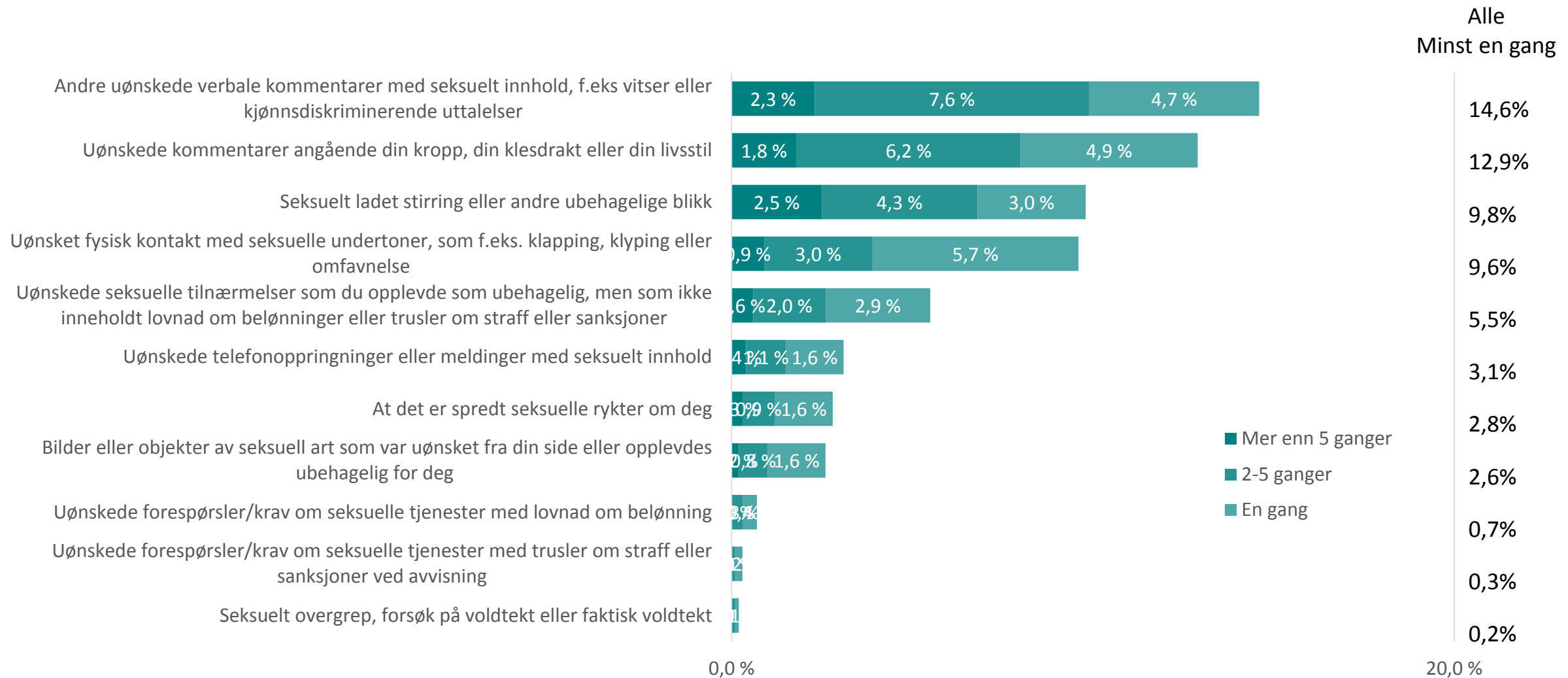
NB! Fra noen av foreningene har vi fått inn relativt få besvarelser (disse er her markert med lys farge). For disse foreningene vil de statistiske feilmarginene kunne bli betydelige. Se oversikt over andel respondenter per forening på side 11

Har du, i norsk bokbransje, i løpet av de siste to årene, blitt utsatt for seksuell trakassering eller overgrep på jobb eller i andre sammenhenger der bransjekolleger har vært samlet (fester, kurs e.l.)? Base: Alle: 1951

SKALA FOR ATFERD

Atferd – utsatt for de siste 2 år

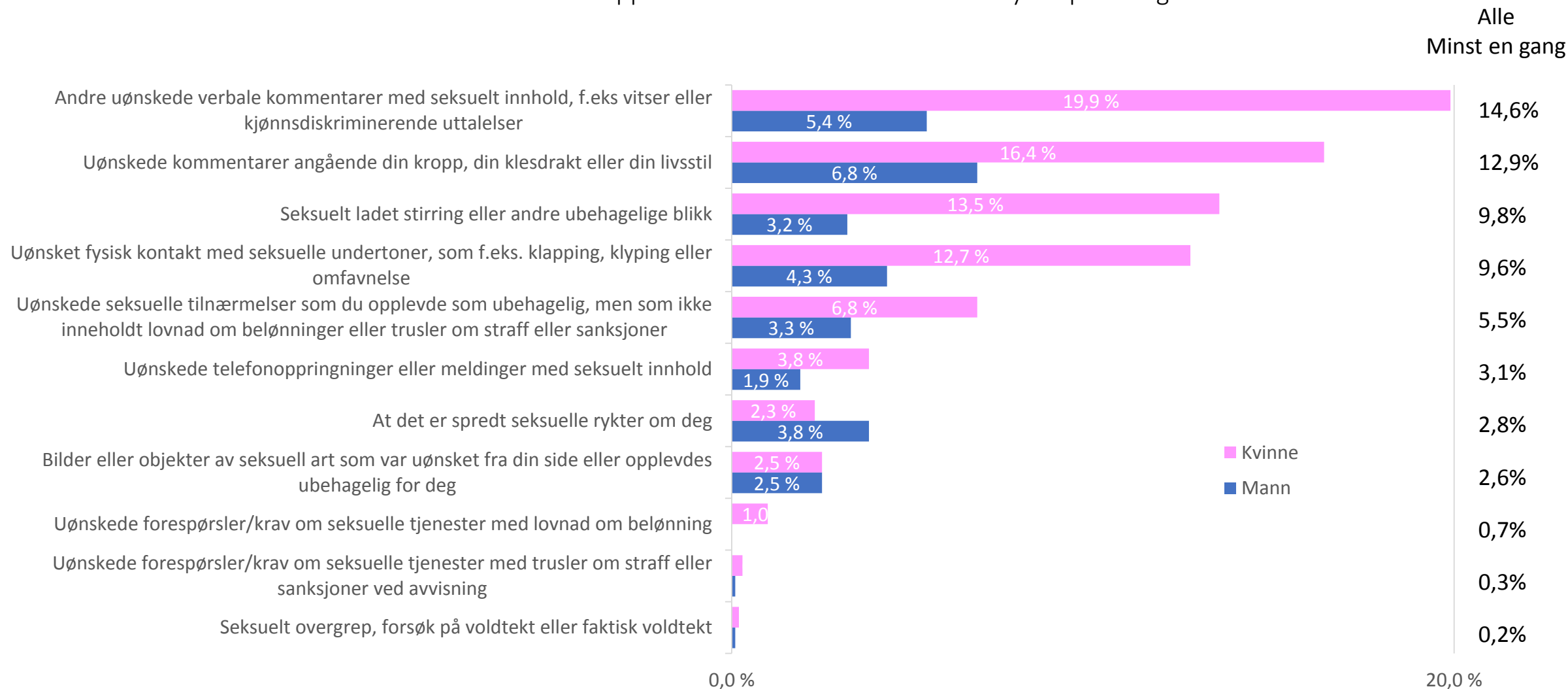
Hvor mange ganger i løpet av de siste to årene har du blitt utsatt for følgende på jobb eller i andre sammenhenger hvor kolleger har vært samlet:

Base: Alle: 1951

Atferd – utsatt for de siste 2 år - kjønn

Det er primært kvinner som er utsatt

Det er kun et område menn rapporterer oftere om enn kvinner - ryktespredning

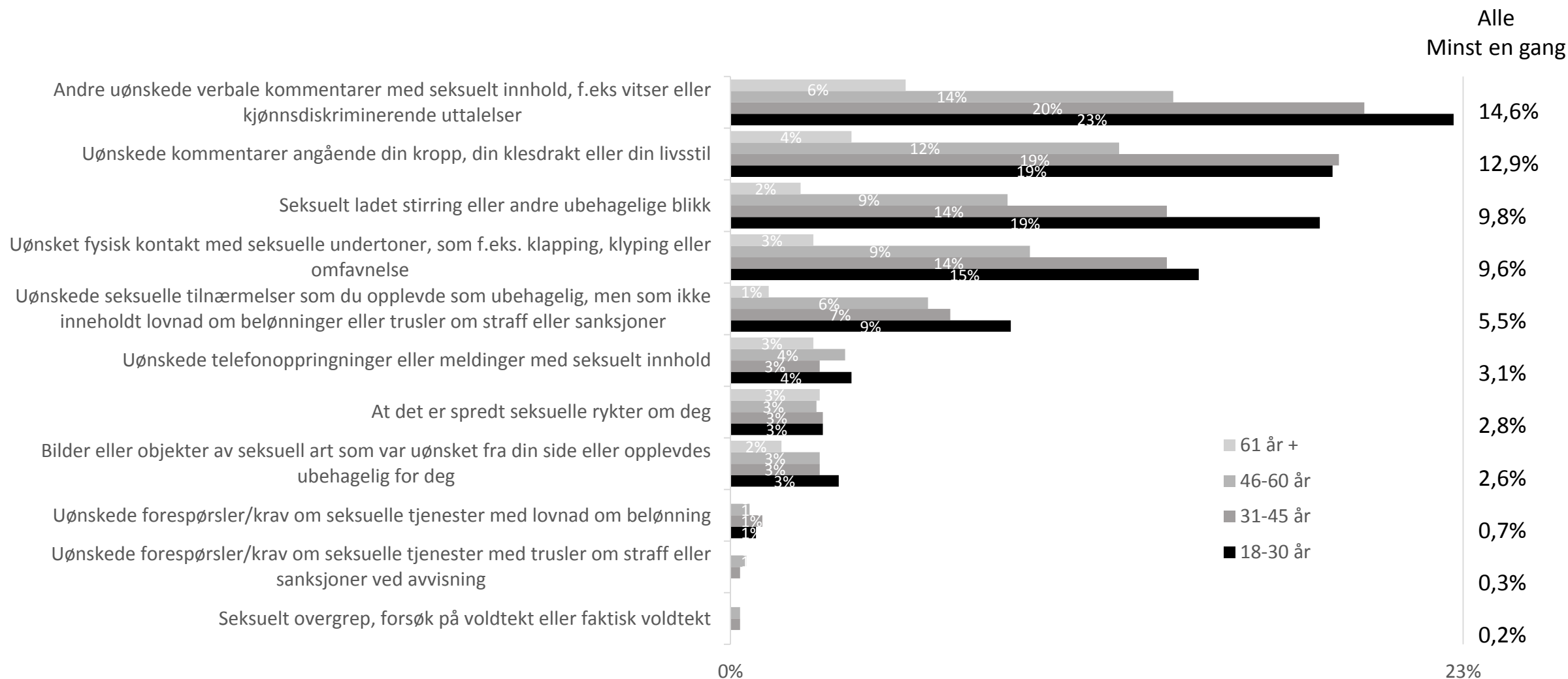

Hvor mange ganger i løpet av de siste to årene har du blitt utsatt for følgende på jobb eller i andre sammenhenger hvor kolleger har vært samlet:

Base: Alle: 1951

Atferd – utsatt for de siste 2 år – alder

Det er de yngre som er utsatt

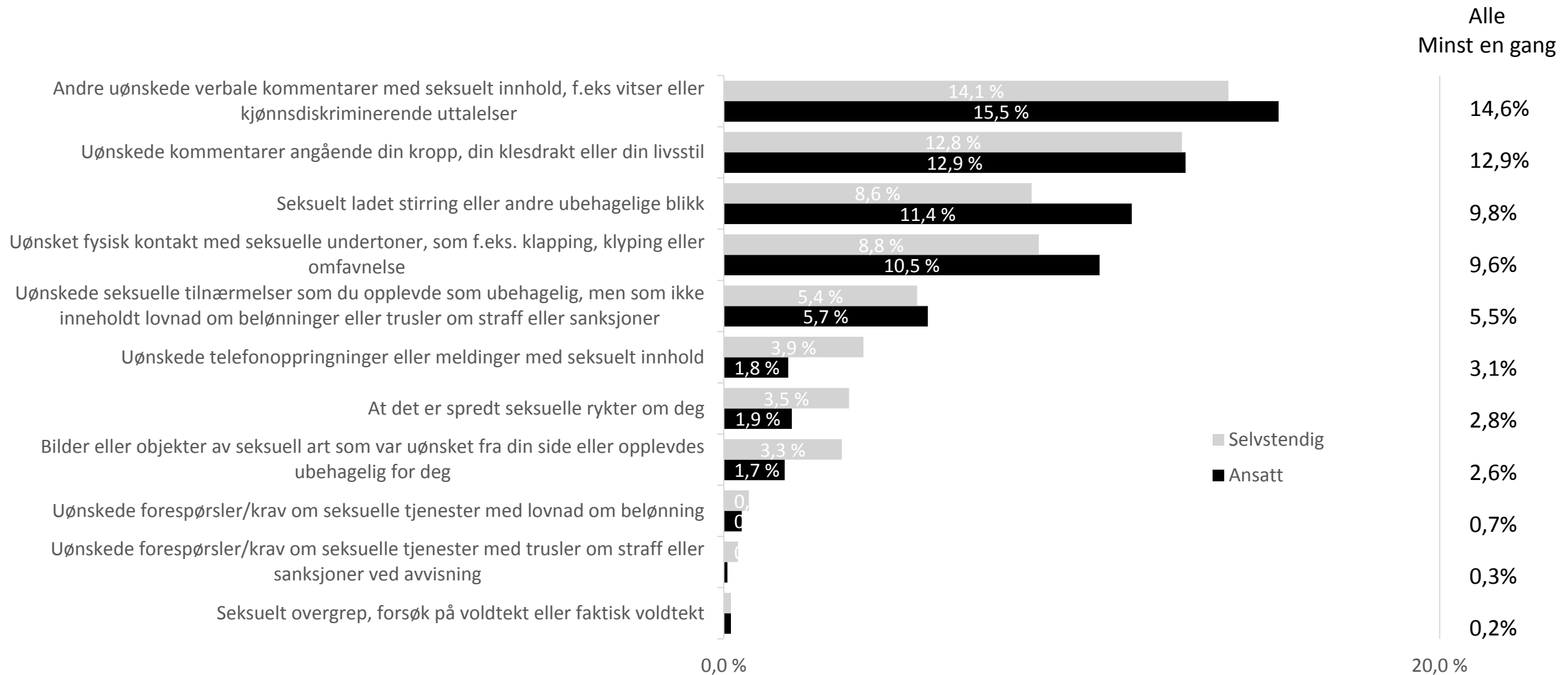

Hvor mange ganger i løpet av de siste to årene har du blitt utsatt for følgende på jobb eller i andre sammenhenger hvor kolleger har vært samlet:

Base: Alle: 1951

Atferd – utsatt for de siste 2 år - bransjetilknytning

Det meldes om flere hendelser blant ansatte, enn blant selvstendige

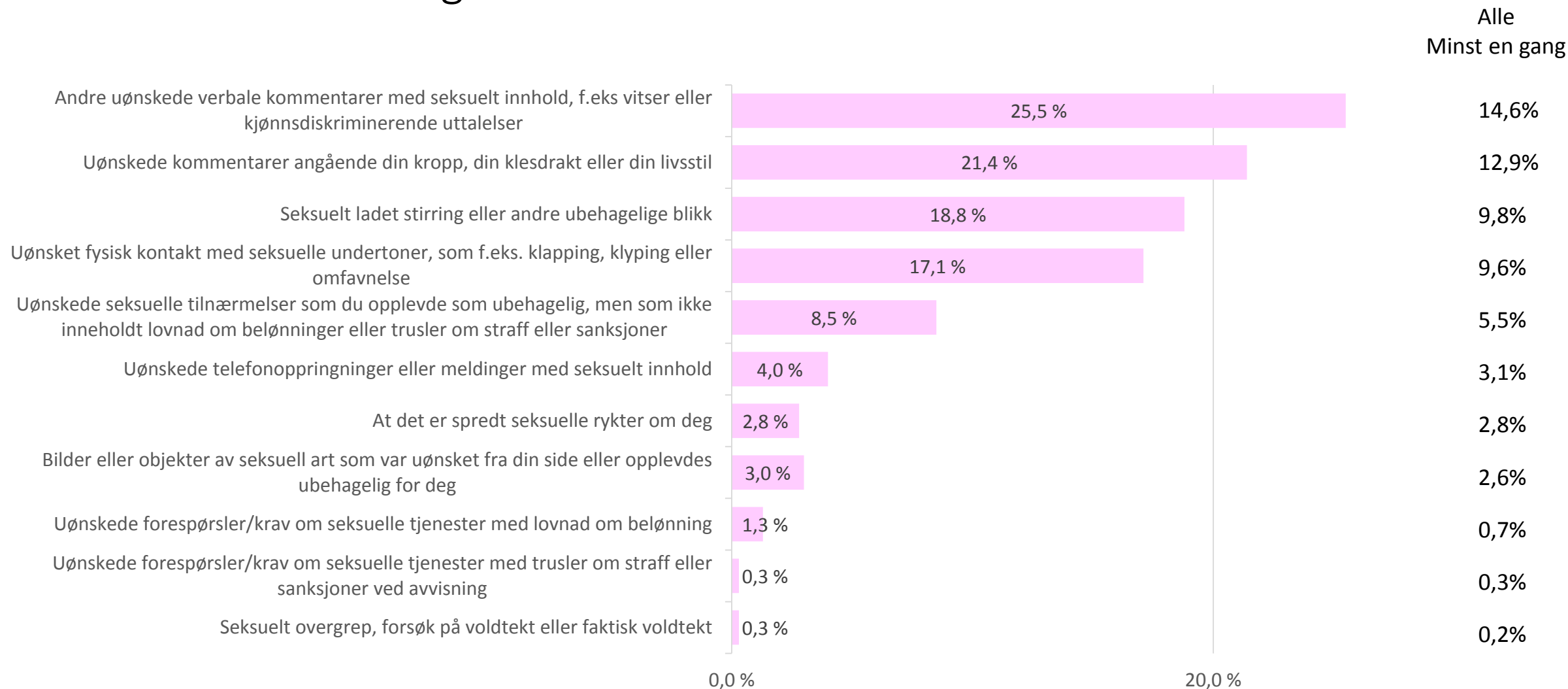

Hvor mange ganger i løpet av de siste to årene har du blitt utsatt for følgende på jobb eller i andre sammenhenger hvor kolleger har vært samlet:

Base: Alle: 1951

Atferd – utsatt for de siste 2 år - kvinner 18-45 år

Yngre kvinner er klart mest utsatt

Hvor mange ganger i løpet av de siste to årene har du blitt utsatt for følgende på jobb eller i andre sammenhenger hvor kolleger har vært samlet:

Base: Kvinner 18 – 45år: 597

HENDELSER LENGGER TILBAKE I TID

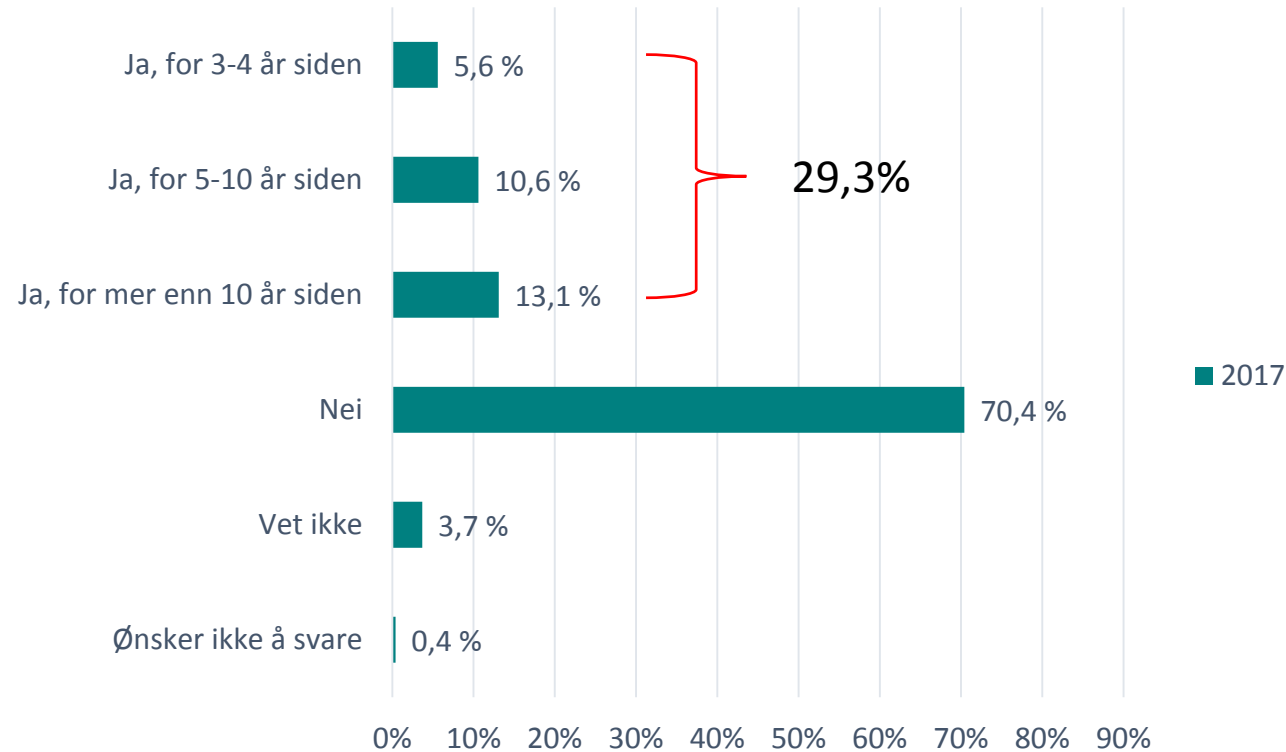
DEN NORSKE
FORLEGGJERFORENING

Tekstallianse

Hendelser lenger tilbake i tid

29,3 % av de spurte har vært utsatt for atferd som nevnt lenger tilbake i tid enn siste 2 år.

En betydelig andel av de som svarer ja, rapporterer om hendelser minst 10 år tilbake i tid.

DE SOM SVARER AT DE HAR BLITT TRAKASSERT

På disse spørsmålene har vi definert inn de som har svart:

- ☐ «Ja» på spørsmål om seksuell trakassering eller overgrep siste 2 år
- ☐ «1 gang, «2-5 ganger», «5 ganger eller mer» på spørsmål om ulike hendelser
- ☐ «3-4 år siden», «5-10 år siden», «mer enn 10 år siden».

Til sammen utgjør dette 36,8% av alle som har besvart undersøkelsen

DEN NORSKE
FORLEGGERFORENING

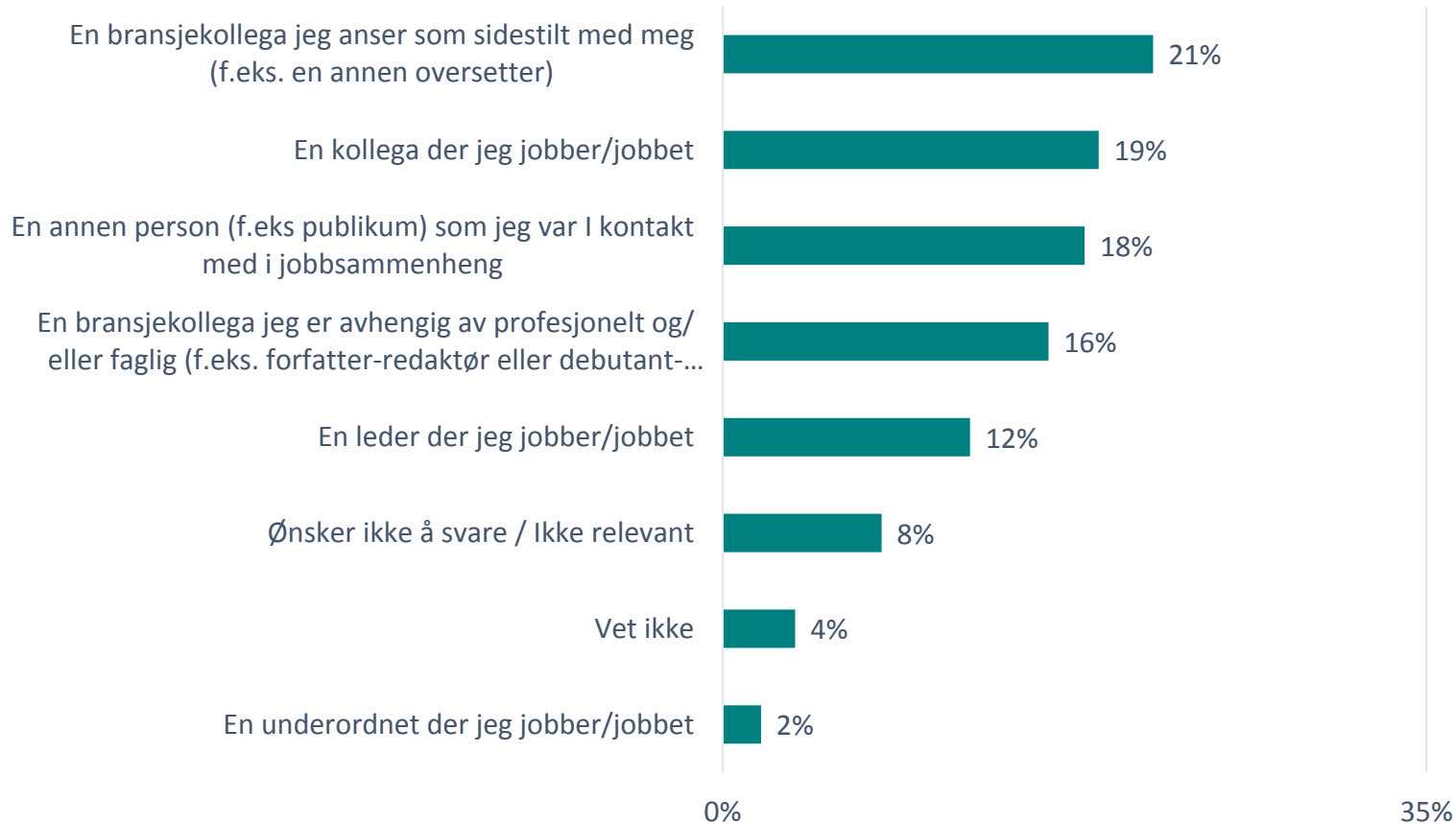
Tekstalliance

NORSK FAGLITTERÆR
FORFATTER- OG
OVERSETTERFORENING

Hvem stod bak?

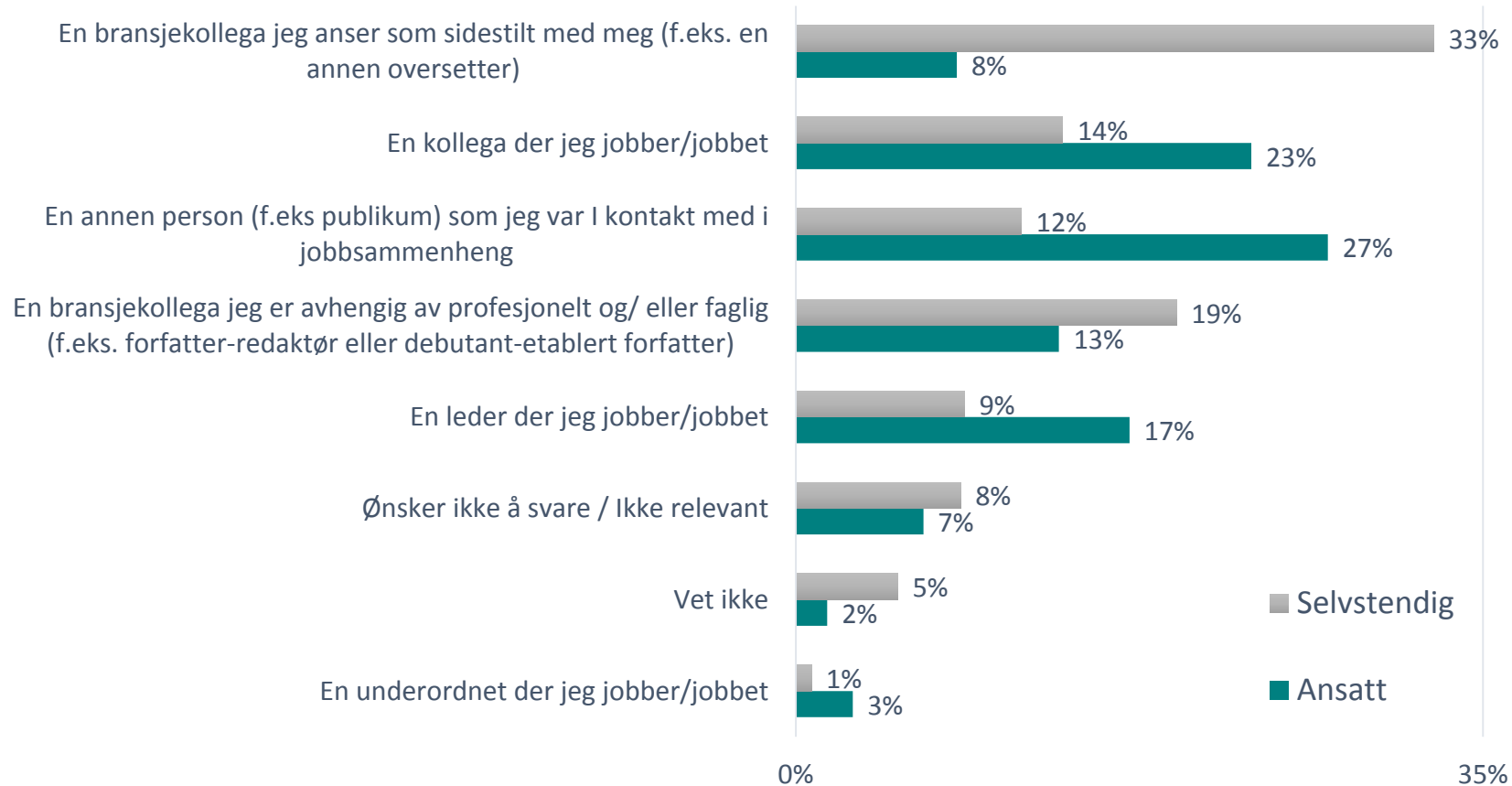

Bransjekolleger rapporteres oftest som den som sto bak, men det er stor spredning på hvem som sto bak.

Kvinner rapporterer betydelig oftere enn menn at det var bransjekolleger de er avhengige av, eller andre personer f.eks. publikum. Det siste (publikum) gjelder særlig for de unge.

Få rapporterer at det var en underordnet, men da er det helst menn som rapporterer det.

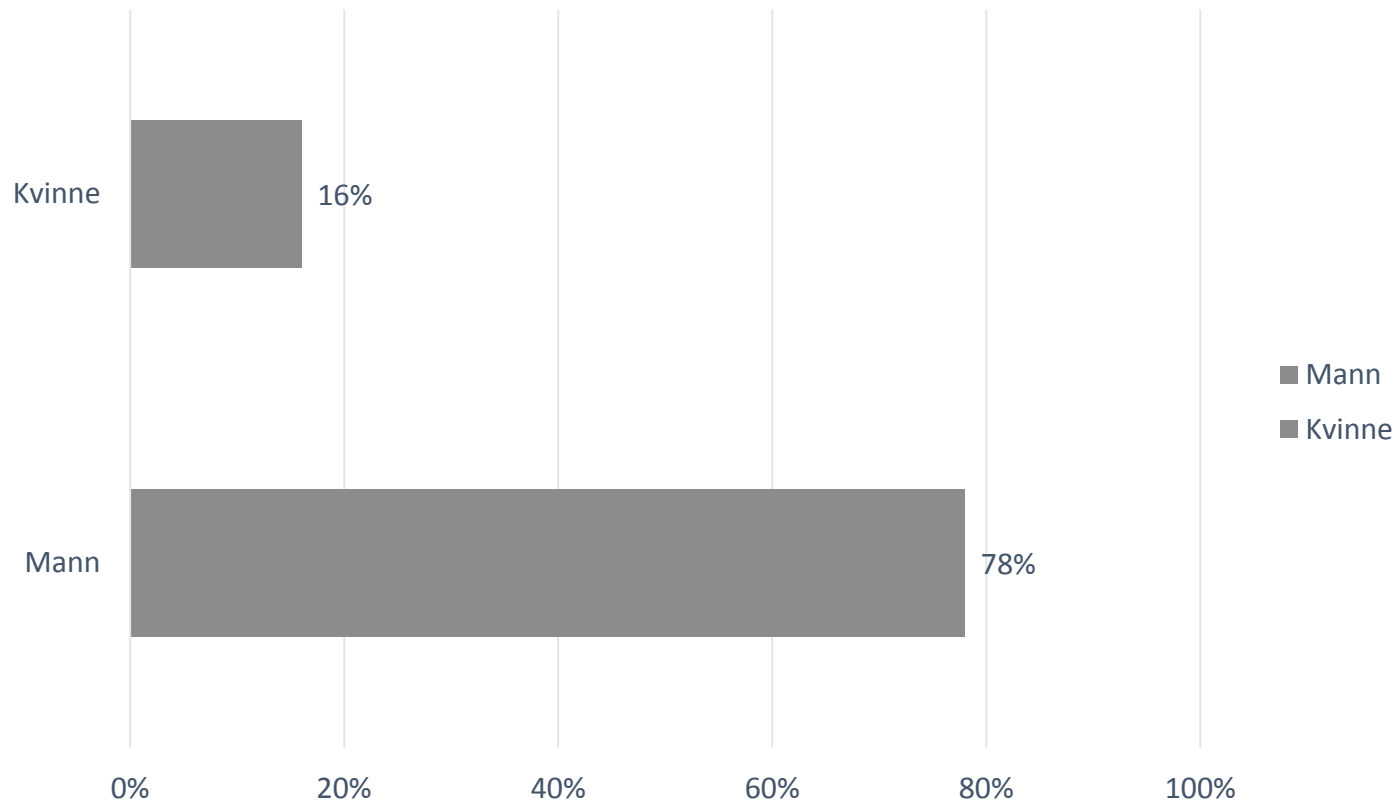
Hvem stod bak?

Blant selvstendige oppgis først og fremst bransjekolleger som personen som sto bak.

Blant ansatte sprer dette seg jevnere på flere typer relasjoner. Publikum nevnes oftest av ansatte, De åpne kommentarene viser at dette ofte er kunder i bokhandel.

Hvilket kjønn som sto bak?

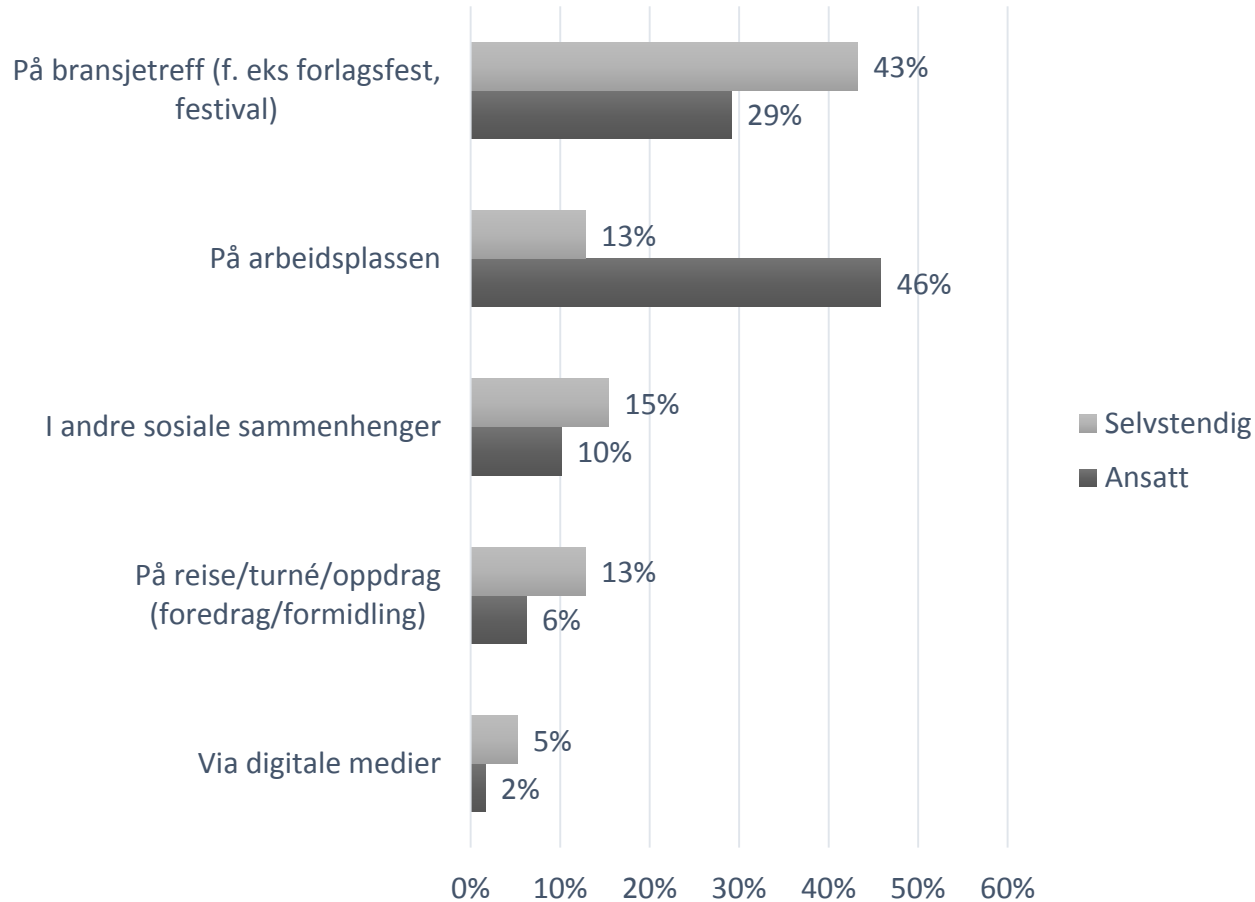

Det er primært menn som står bak.

Blant kvinnene var det nesten bare menn som ble oppgitt som den som sto bak.

En av fem menn oppgir at det var en mann som sto bak.

Hvor skjedde hendelsen?

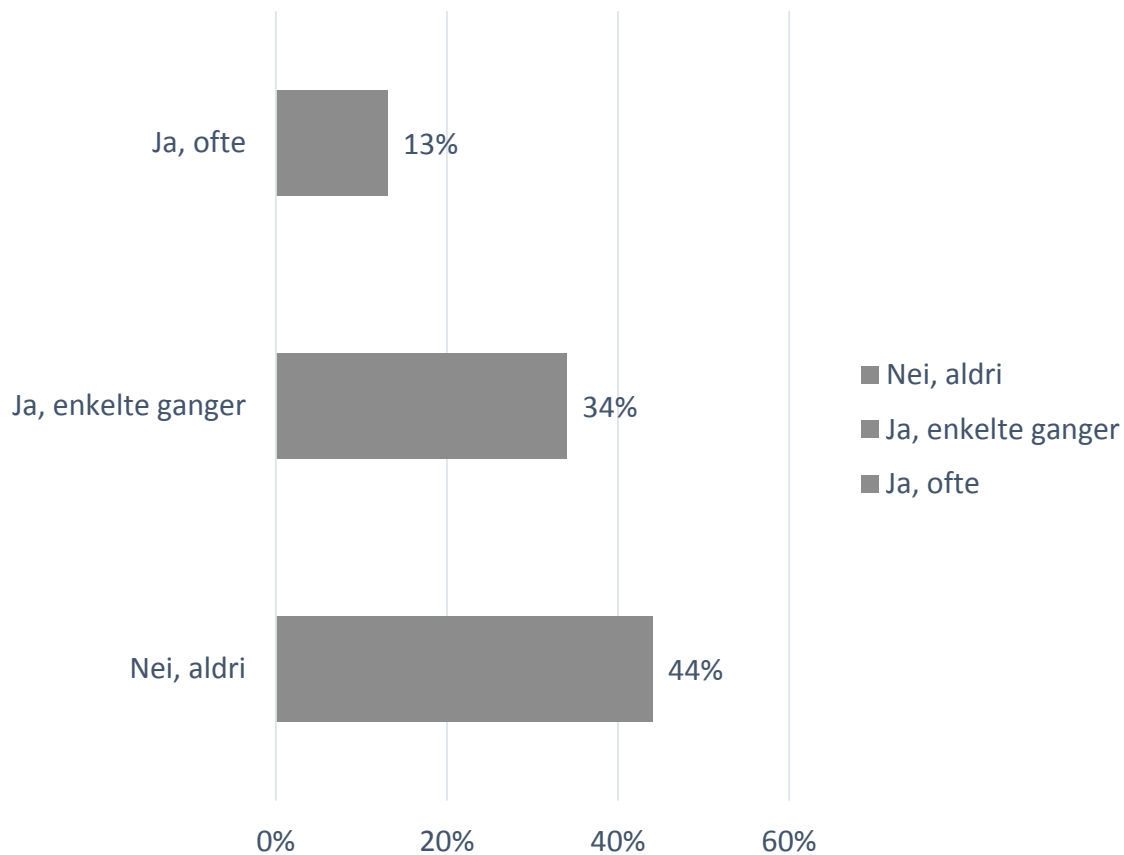
Arenaene for slike hendelser er forskjellige for ansatte og for selvstendige.

For selvstendige er bransjetreffene de sentrale arenaene
For ansatte skjer det oftest på arbeidsplassen.

Hvem stod bak trakasseringen eller overgrepet du ble utsatt for?

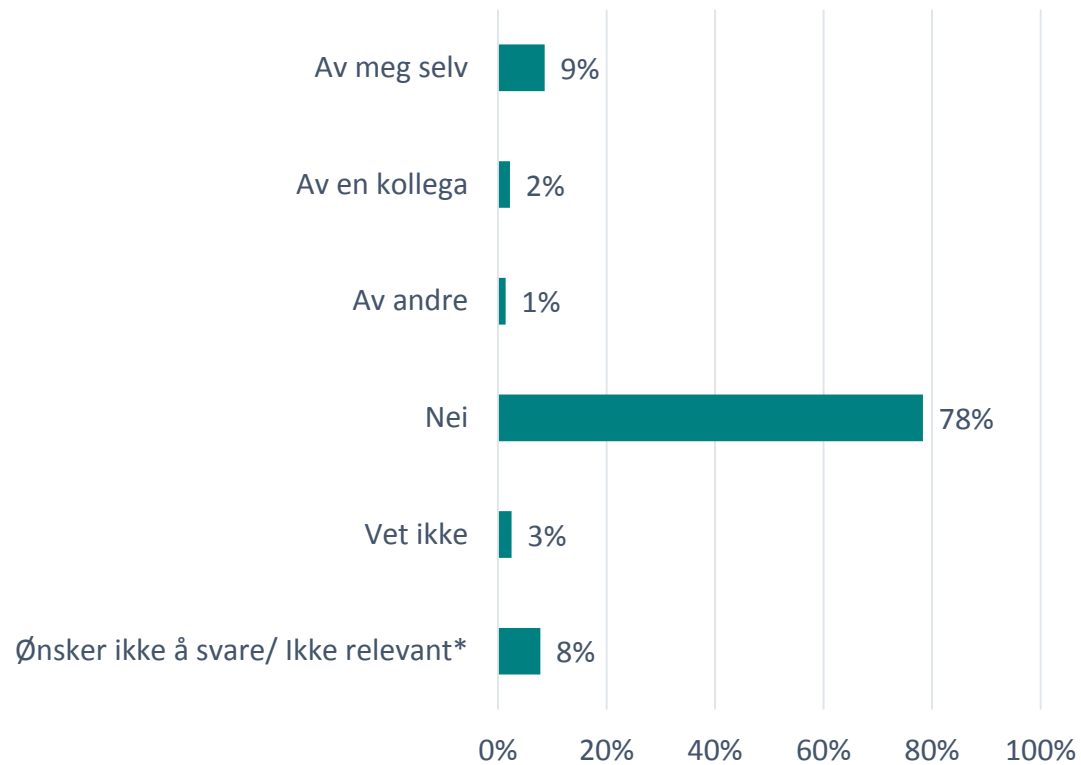
Base: Utsatt for atferd siste to år eller senere – base 718

Vanskelig å forsvare seg?

Kvinner (51%), i større grad enn menn (30%), mener at det er vanskelig å forsvare seg mot uønskede hendelsene.

Ble det varslet?

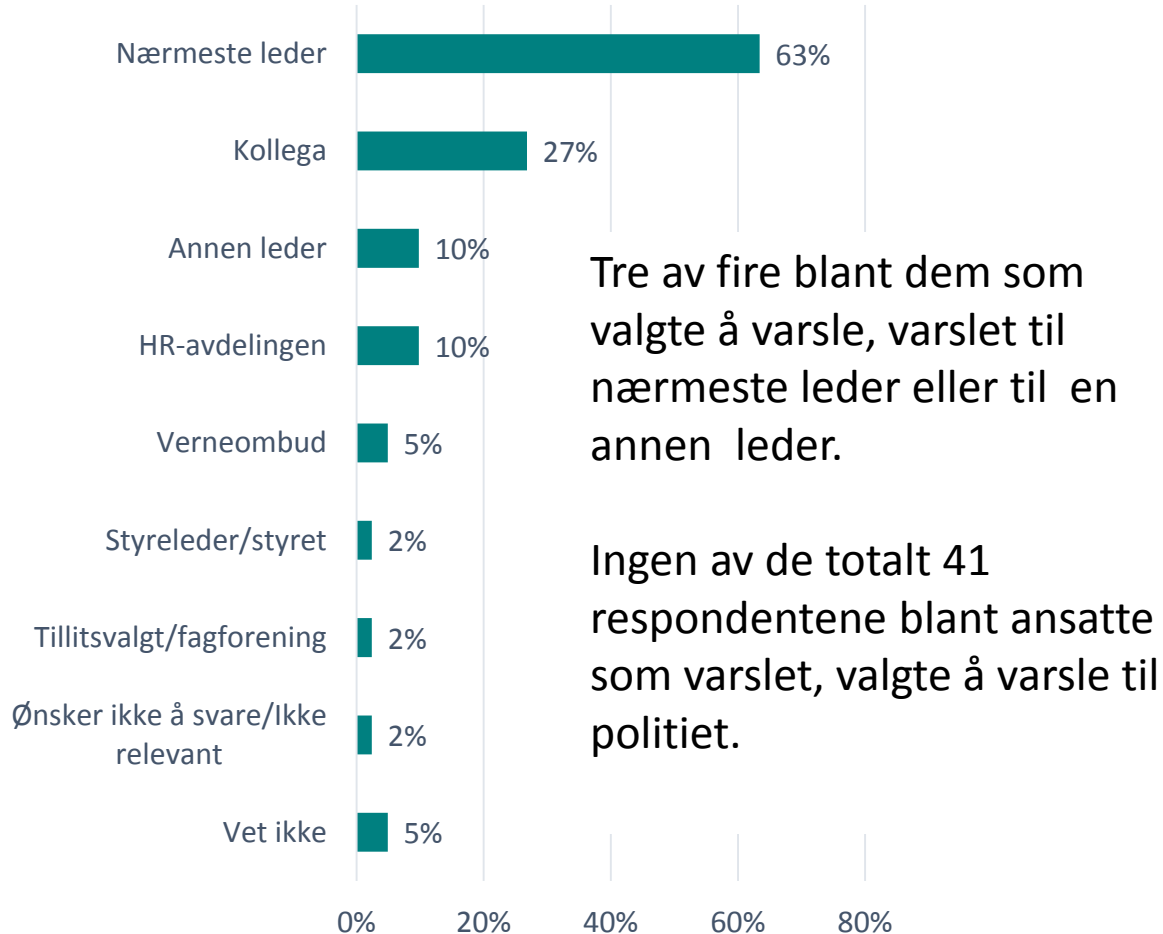

Fire av fem valgte å ikke varsle om hendelsen(e)

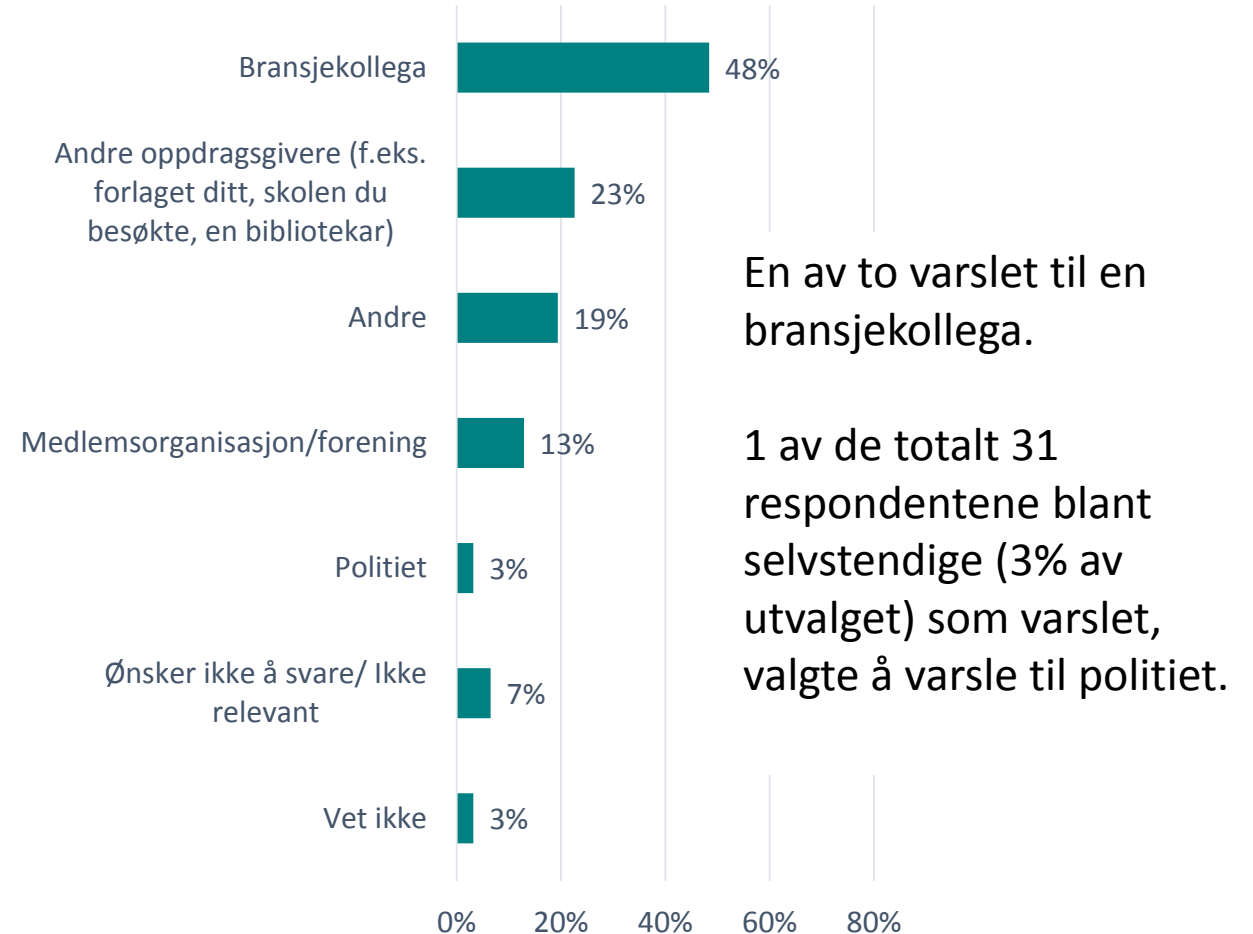
Ble det varslet, så var det primært den forulempede selv som varslet

Hvem varsler man til?

Ansatte

Selvstendige

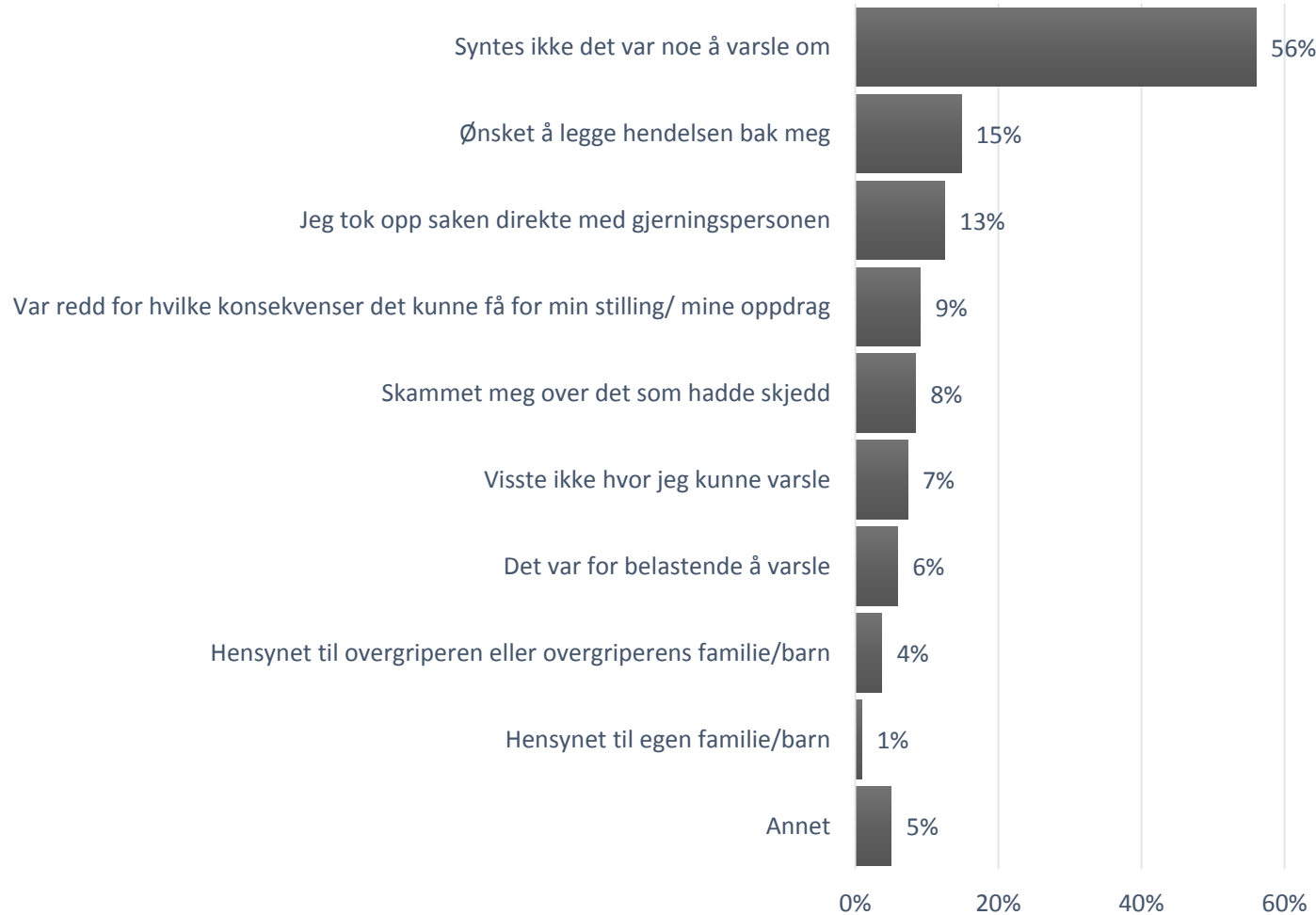

Hvem var det som ble varslet om denne hendelsen?

Base - Ansatte som varslet: 41

Base - Selvstendige som varslet: 31

Hvorfor ble det ikke varslet?

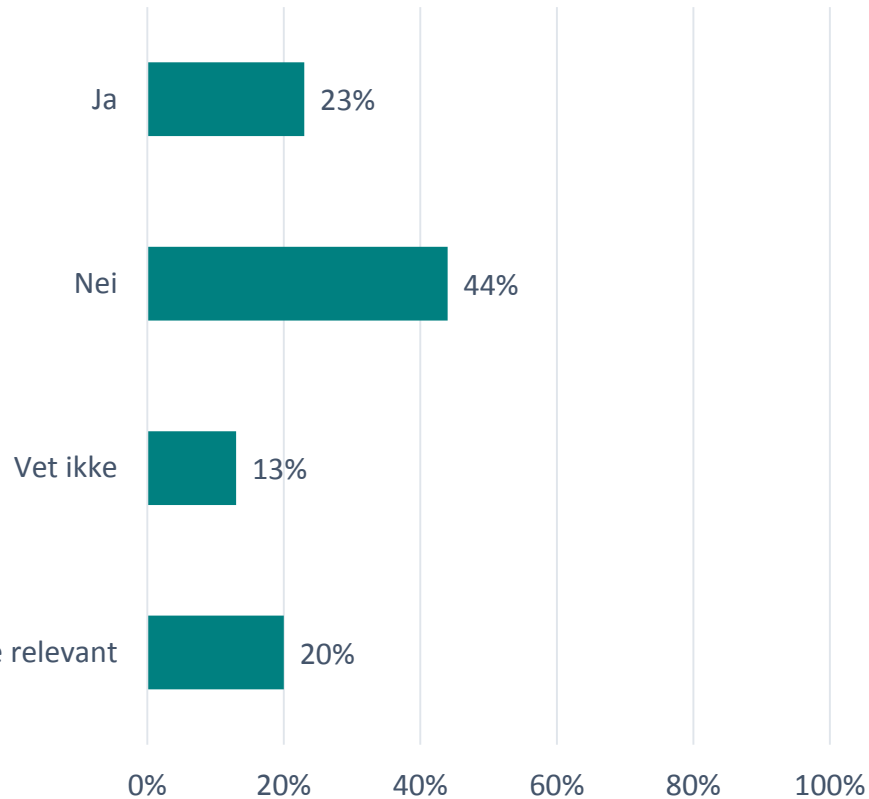

Blant de som oppga at de hadde vært utsatt for seksuell trakassering siste to år svarte 56% at de ikke syntes det var noe å varsle om.

Langt flere kvinner (11%) enn menn (1%) begrunnet manglende varsling med at de var redd for hvilke konsekvenser det kunne få for sin stilling/sine arbeidsoppdrag.

Det var også langt flere kvinner (10%) enn menn (3%) som begrunnet manglende varsling med at de skammet seg over det som hadde skjedd.

Ble sakene fulgt opp?

Blant hendelsene det ble varslet om, svarer 23 % at saken ble fulgt opp av bedriften.

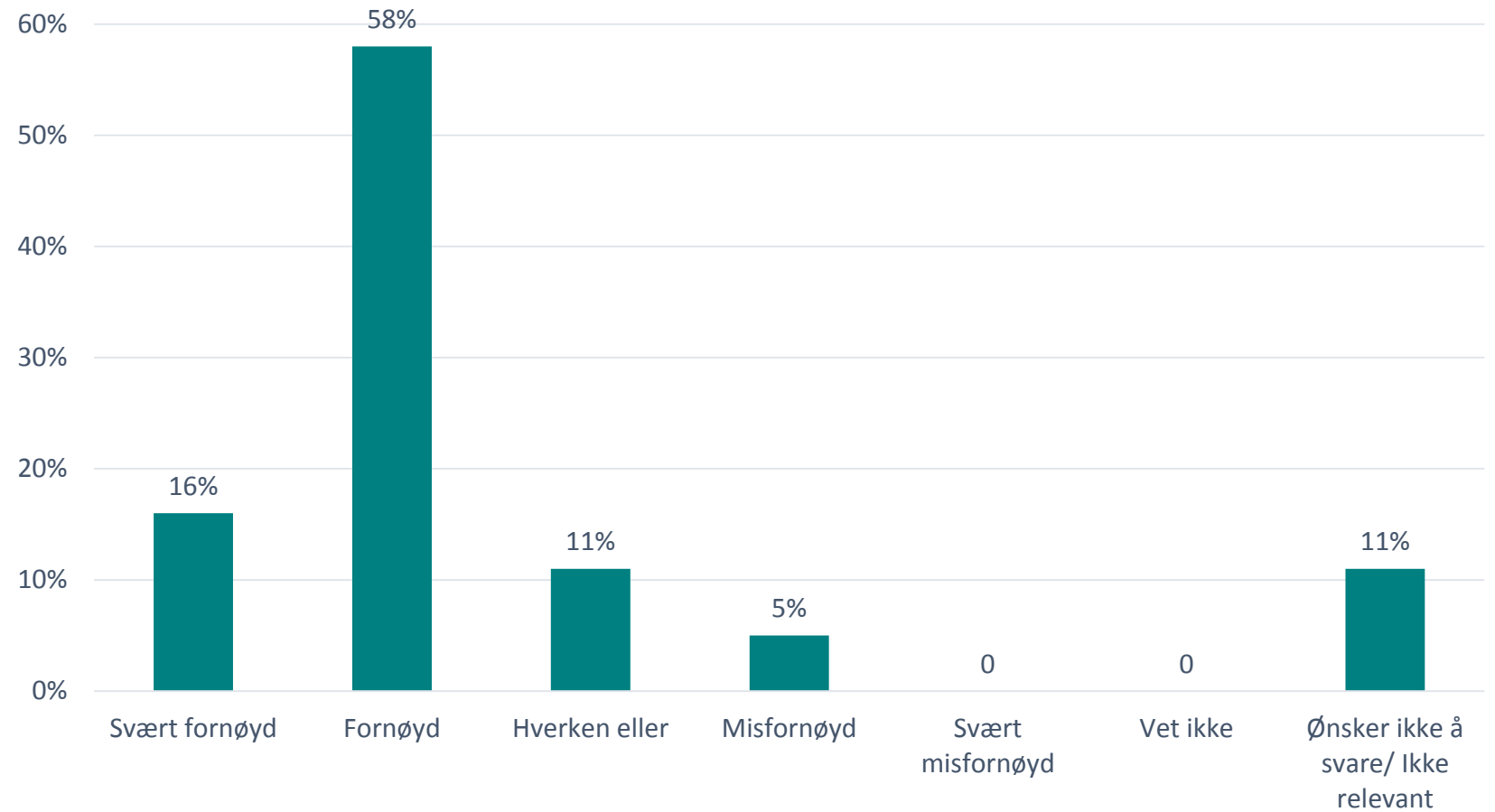
Langt flere ansatte (29%) enn selvstendige (19%) svarte ja på at sakene ble fulgt.

Merk dog at så mange som hver tredje respondent svarte «vet ikke» eller «ønsker ikke å svare» på dette spørsmålet.

Hvordan var oppfølgingen?

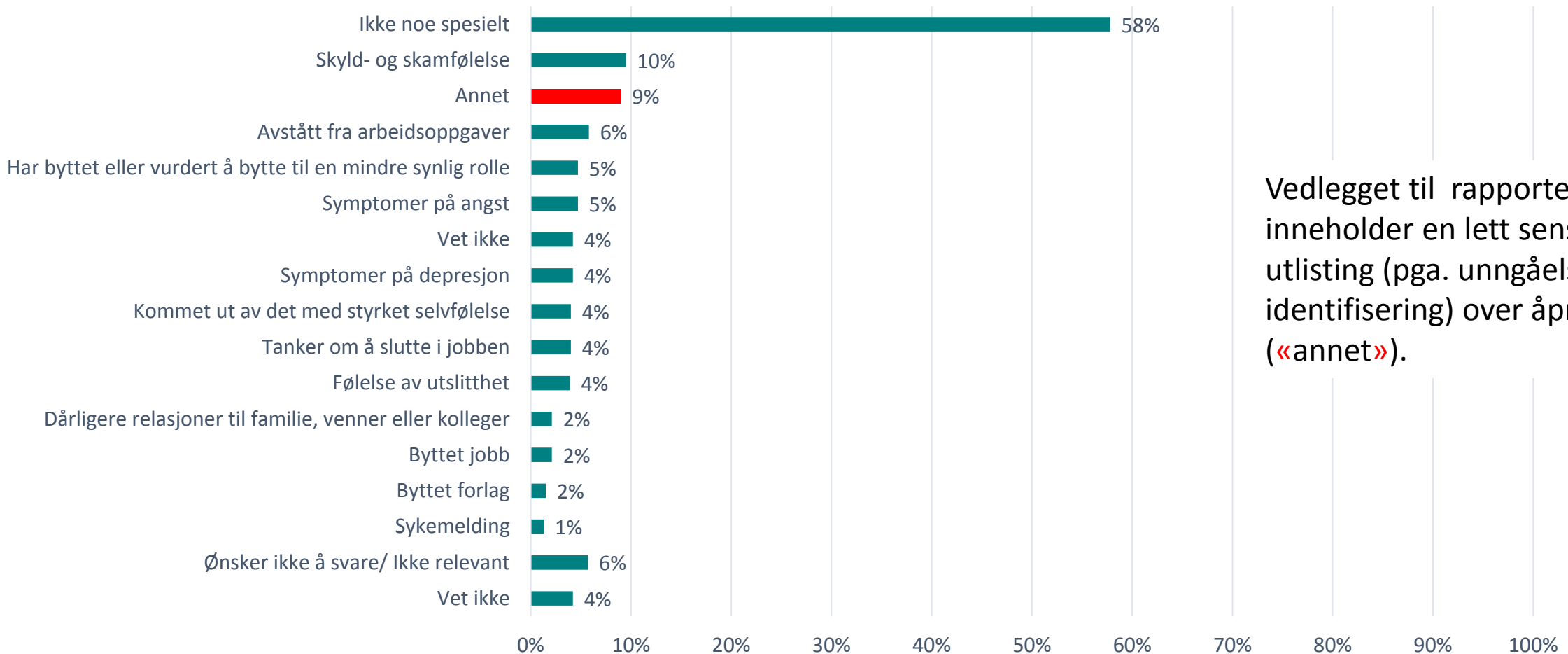
3 av 4 (74%) er fornøyde med måten saken ble fulgt opp.
Kun 5% (1 respondent) svarte misfornøyd

Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med bedriftens oppfølging av saken din?

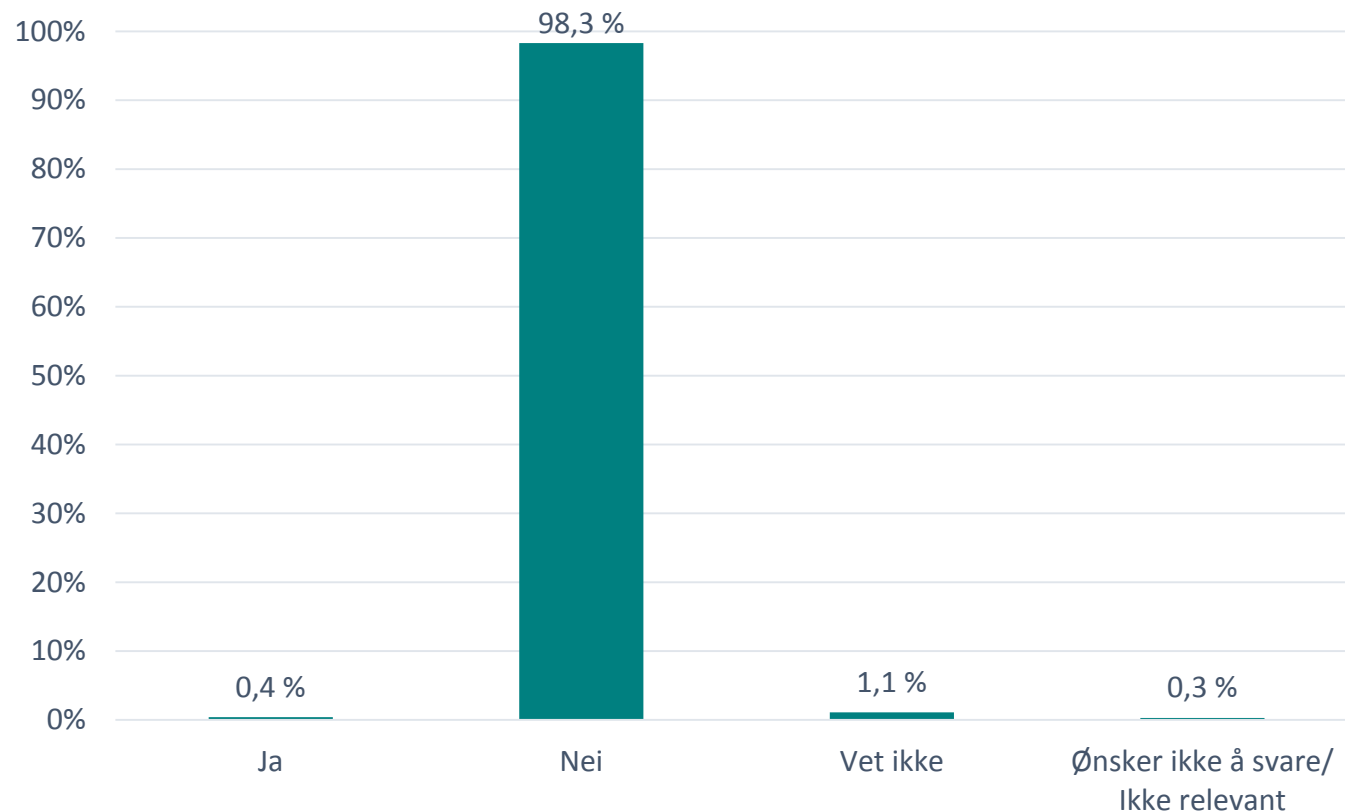
Base: Saken ble fulgt opp : 19

Personlige konsekvenser

Vedlegget til rapporten inneholder en lett sensurert utlisting (pga. unngåelse av identifisering) over åpne svar («**annet**»).

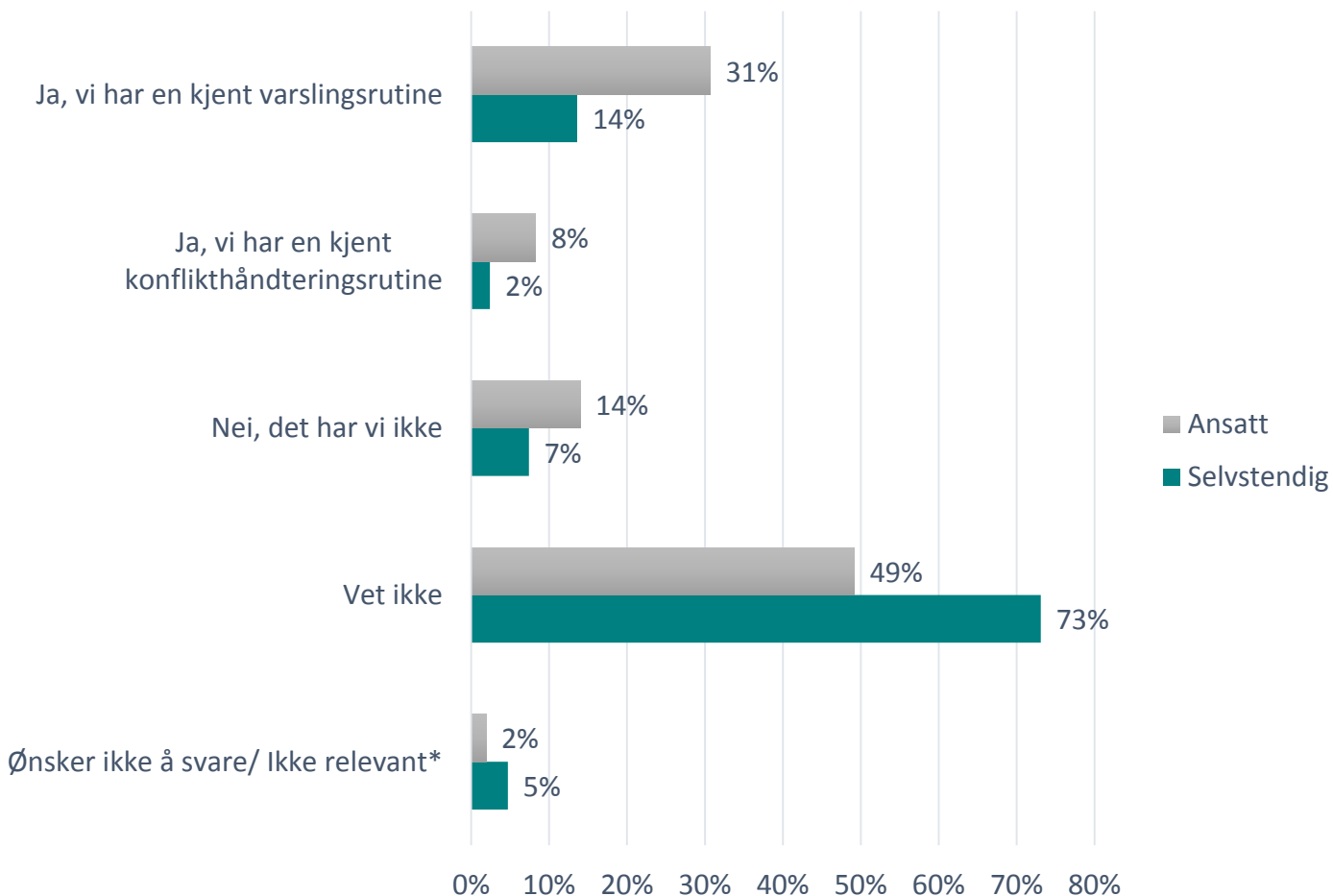
Har man selv blitt beskyldt?

Kun 0,4% svarer bekreftende på at de selv har blitt beskyldt for seksuell trassering eller overgrep.

Det utgjør i denne undersøkelsen 8 respondenter av totalt 1951 respondenter.

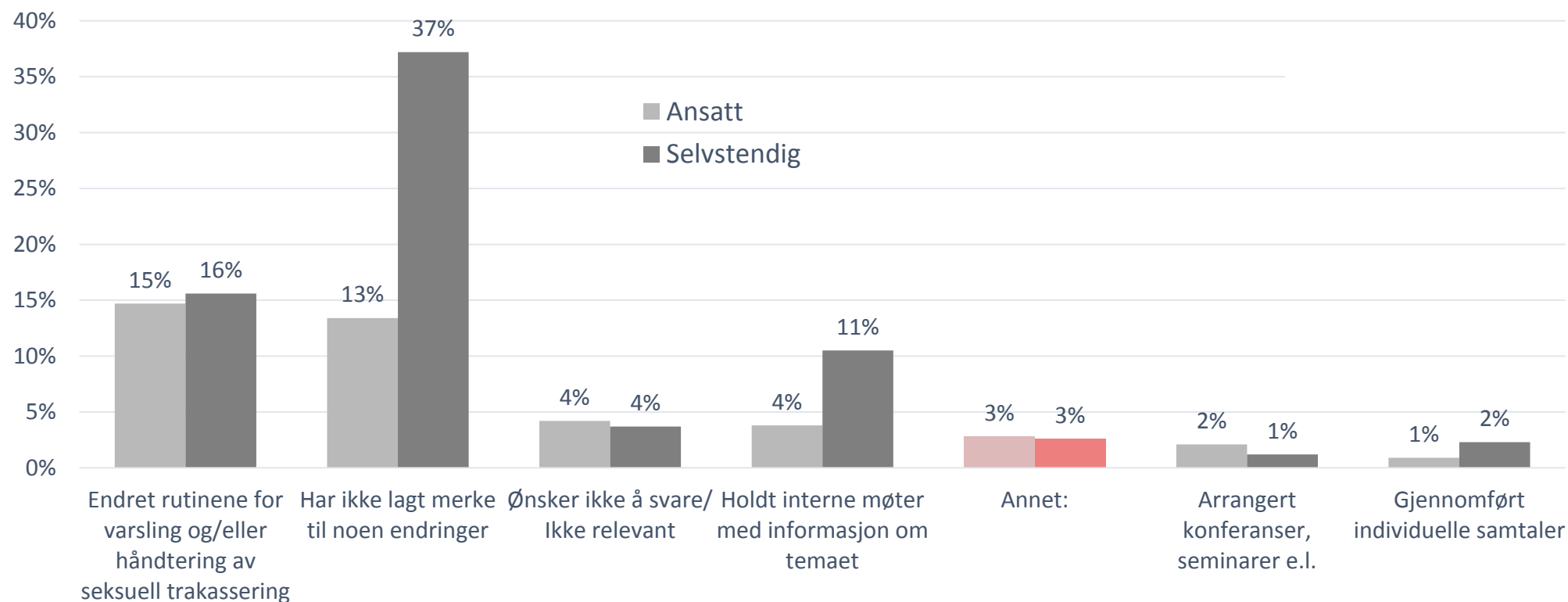
Kjenner man rutiner i egen bedrift/opppdragsgiver/organisasjon/forening?

Kun 31% blant de ansatte kjenner til at bedriften har en kjent varslingsrutine. Halvparten av de ansatte svarer at de ikke vet.

Blant de selvstendige svarer 3 av 4 at de ikke vet om noen kjent varslingsrutine hos oppdragsgivere/organisasjoner/foreninger der de er tilknyttet.

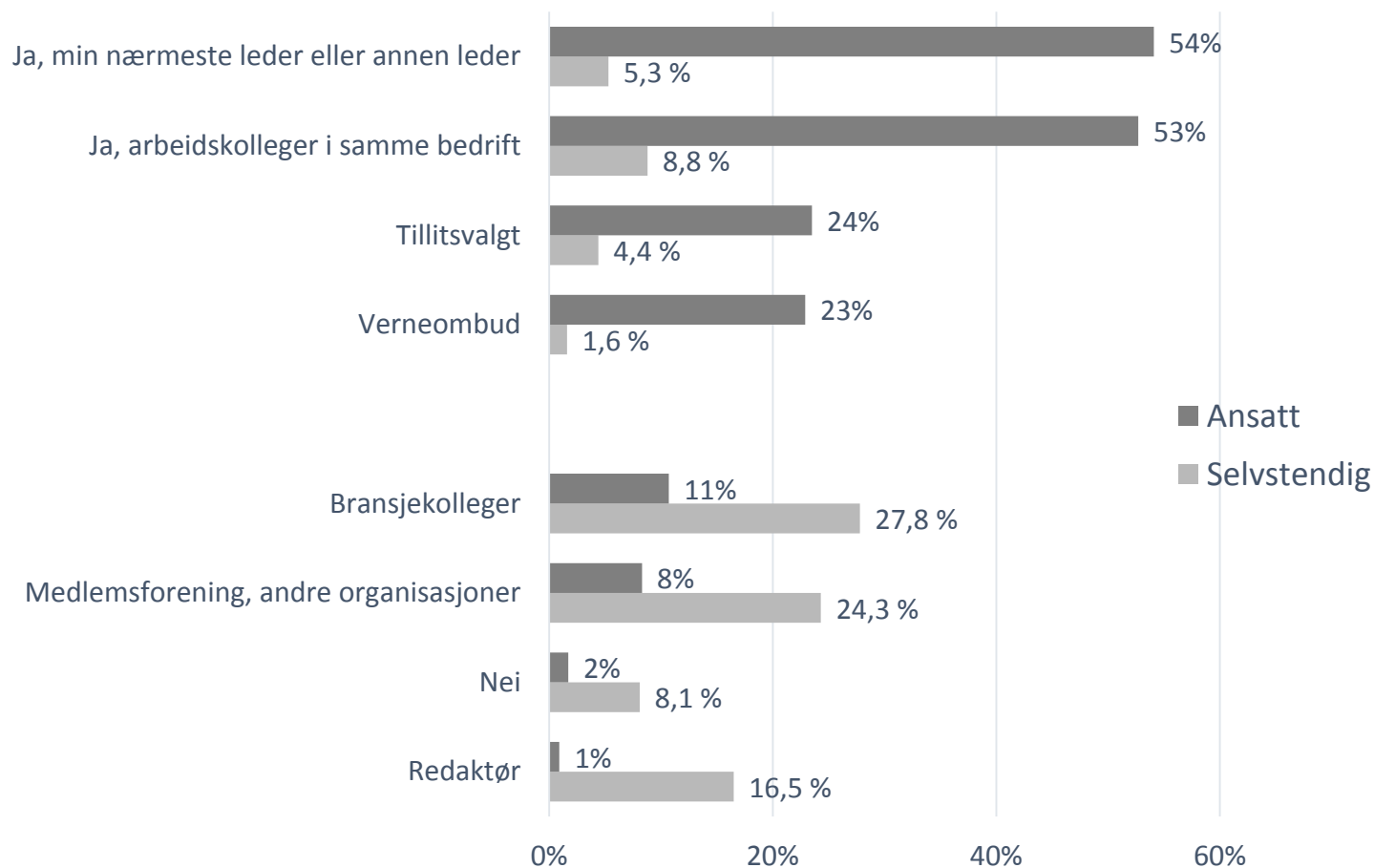
På hvilke måter jobber bedrift /oppdragsgiver/organisasjon/forening med temaet?

På hvilke måter har din bedrift/ oppdragsgiver/organisasjon/forening jobbet med temaet uønsket seksuell oppmerksomhet, seksuell trakassering og overgrep de siste to årene?

Base: Alle: 1951

Har man noen å snakke med?

Om du trenger det, kan du snakke med noen på jobben om denne typen problemer som du opplever i bokbransjen?

Base: Alle: 1951

Ansvarlig for undersøkelsen ved Ipsos

John Spilling
Seniorkonsulent
Tel 91 55 77 08
John.spilling@Ipsos.com

DEN NORSKE
FORLEGGERFORENING

Tekstallianse

